„ЛУНА-9“ СТАНЦИ—hАРА ДЭЭРЭ!

СОВЕТ НАУКА, ТЕХНИКЫН ШЭНЭ, ЭЛИТЭ ЕХЭ ТУЙЛАЛТА

ТАСС-ай мэдээсэл

„ЛУНА-9“ СТАНЦИ hАРА ДЭЭРЭ БУУГАА

Январиин 31-дэ табигдаhан «Луна-9» гэжэ автоматическа станци 1966 оной февралиин 3-да Москвагай сагаар 21 час 45 минута 30 секундада hара дээрэ Рейнер, Мария гэжэ кратернуудhаа баруулжаа, Шуургата далай шадар аалиханаар, дорьбоогүйгөөр буугаа. hара дээрэ байhан станцитай тогтууритай радио-холбоон байгуулагданхай. 183,538 мегагерцын частота дээрэ дамжуулга хэгдэнэ. Станциин борт дээрэхи аппаратура hайнаар хүдэлнэ.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! *43-дахи жэлээ гарана*

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 30 (11006) | 1966 оной февралиин 5, суббото | Сэн 2 мүнгэн

ХОНИШОН—ДЕЛЕГАТ

Буряад ороной солото хонишон, Социалис Ажалай Герой Балдама Тугжиевна Доржиева областной партийна конференциин делегадаар hунгагданхай. Мүнөө энэ хонишоной отарада 410 хурьган абтаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Олон хонин эхирлээ.

Ажахын тоосоондо ороhон энэ отарын хонишод өөhэдынгөө хүсөөр ажалдаа үбhэ, тэжээл хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэжэ абадаг, бүхы юумэндээ гамтайгаар, наринаар хандадаг юм. Тиимэл хадаа жэлhээ жэл бүри түл олоор абажа, hайнаар томо болгодог, ноохо ехэ хайшалдаг байна бшуу.

Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхоздо иимэ бэрхэ хонишод олон. Мүнөө жэл эндэ түл хэзээ хэзээнэйхиhээ hайнаар абтана. hүүлэй мэдээгээр энэ совхоздо 6000 гаран хурьга абаад, тобир hайнаар түлжүүлэгдэнэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХАБАР ОЙРТОО ТАРИЛГАДА БЭЛЭН ГҮТ?

Тэрэ гэhээр тиимэшье үни богүй, hайл hаа гурбан жэл үнгэ. Совхозой фермын дарга хэдэ суглаан дээрэ бардаасан хоолойгоор үнжагайшаг үгэ хэлэжэ байгаа hэн. «Баян ургаса hаа хайшаа ошохо hэм, ажал хүгнайшье яhала бүтэмжэтэй, тэрээл hаа тэбэдэhэнэй, ухаа ээ алдаhанай юун байгаа юм» шангараадшье абаа. Хожоонь түрүүшын бураздаа татаха уу, үрэhэ хүрэнгэ тариха хаа хэдэн тракторынь, зэр зэмсэгүүдынь эбдэршоо. Теэдшье гаар, «нюдэ далдалхын» тэдэ заhабарилагдаhан техникэнь юун газар хороохо hэм. Үнгэлэй hүүлдэ хабарай тарилгын дэмор үнжагайраа, хүнэй hанаа хэжэ хэлэhэн даргын үгэ хэншье туhа болоогүй. Үбэлдөө тэжэ хии хооhоор шашалдаhаа, бэеэ мэхэлhэнэй хойшолон гээдэгүйхэ ургаса, дундахан гаар. Иимэрхүү ушар Хэжэнгэ үзэгдэhэн юм.

Энэ баримта дээрэhээ харахада үбэлдөө нобшорhон, хабарай тарилгые түгэс бэлэдхэлгүйгөөр байhан ажахынууд хэзээ бүхэн бүрибиргүй ургаса хуряадаг, түлөөр хараалагдаhанда орходоо үү ехэ сэнтэй продукци абахагүй байна. Ушар иимэhээ бүхы техникээ жэшээтэ hайнаар заhабарилха, үрэhэ хүрэнгэеэ сэбэрлэхэ, тарилгын шанарта хүргэхэ, тарялан дээрэ үтэгжүүлгэ оруулжа гаргаха, саhа тогтоохо, мүн механизаторнуудые дутамаггүй бэлэдхэхэ соонь бэлдэхэ—эдэ бүгэдэ хүдэлмэри үбэлэй үедэ габшагай ёhоор ябуулагдаха болоно. Теэдшье «ургасын ехэ — ажалhаа» гээд буряад зомнай дэмы хэлэдэгтүй байха.

Хабарай тарилгада эзэн ёhоор, харюусалгата ехэтэйгээр бэлэдхэжэ байhан ажахынууд республика доторнай үсөөн бэшэ. Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой, Зэдын аймагай Борьёогой совхозой механизаторнууд, Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой тарялан үндэр ургасын түлөө тэмсэлдэ хамсыгаа шуужа оронхой. Тэдэнэр машина, техникээ hайн шанартайгаар заhабарилжа, үрэhэ хүрэнгэеэ сэбэрлэжэ дүүргүүлээд байна. Түрүү ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд тарилгын талмайн бүридэл хайшаа байхаб, хаанахи поли дээрэ ямар ургамал тарихаб, ямар технологи хэрэглэхэб гэхэ мэтэ асуудалнуудые эртээнhээ шиидхэнхэй, хабарай тарилгые үнгэргэхэ тодорхой түсэб табинхай.

Зүгөөр хабарай тарилгада бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар үшөө ябуулагданагүй, дутуу дунда зүйлнүүд олон байhаар. Февралиин 1-нэй байдалаар республикын ажахынуудта аяар хоёр мянга гаран трактор, мянга хоёр зуугаад тракторна плугууд, мянгаад тракторна сеялка болон бусад зэр зэмсэг заhабарилагдажа бэлэн болгогдоогүй байhаар. Баргажанай, Зэдын, Хориин, Мухар-Шэбэрэй аймагууд тэсэшэгүй гээгдэлдэ оронхой. Тэдэнэр тус тустаа үшөө 200-гаад трактор заhабарилха, харалтай хэмжээ абаха болоно.

Тиихэтэй хамта олохон ажахынууд тракторнуудаа заhабарилха болоходоо горитой бэрхэшээлдэ ородог, запчастьнуудаар гачалдадаг. Харин «Сельхозтехникэ» нэгэдэл, тэрэнэй нютагуудтахи отделенинүүд трактор, машинануудаа заhабарилхадань колхоз, совхозуудта ёhотой техническэ туhаламжа мүртэйгөөр хүргэдэггүй, заhабарилгын мастерскойнуудыень шухала хэрэгтэй зэмсэг хэрэгсэлээр хүсэд хангадаггүй байха юм. Ажахынуудай техникэ заhабарилгын түлөө, тэрэнэй шанарайнь түлөө «Сельхозтехникэ» нэгэдэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые шууд дээшэлүүлмээр болоо.

Үрэhэ хүрэнгынөшье талаар баhал ядуухан байдалтай ажахынууд бии. Бэшүүрэй, Сэлэнгын, Хориин, Яруунын аймагуудай колхоз, совхозуудта ороохото ургамалнуудай, тэрэ тоодо шэнисын үрэhэн дуталдана. Зүгөөр бүхы дээрээ республика доторнай шэнисын үрэhэн хүрэхысэ бии, имагтал аймагууд хоорондын андалдаае удааруулангүй хэхэ шухала. Тиихэдэ тарилгын шанарта хүргэгдоогүй, сэбэрлэгдээгүй, мүн шиигтэй үрэhэ хүрэнгэ аргагүй ехэ. Тиимэhээ үрэhэ сэбэрлэдэг машинануудые шанга хүйтэнэй буурахада дүүрэн хүсэн соонь хүдэлгэхэ эрилтэ табигдана. Энэ ушарта агрономой бэелүүлхэ үүргэ, шиидхэхэ хэрэг тон ехэ. Тэрэ хадаа эндэ ёhотойл эмхидхэгшэ, таряашадай түрүүшын туhалагша, зүбшэлшэ байха ёhотой.

hүүлэй жэлнүүдтэ хэдэн зуугаад механизаторнууд колхоз, совхозуудhаа гаража, ондоо тээшээ ошоhон гү, али мэргэжэлээрээ хүдэлдэггүй, ондоо ажалда ороhон байха юм. Энээн дээрэhээ боложо, зарим ажахынууд хабартаа машина, техникээ хоёр халаанда хүдэлгэхэ аргагүйдэнэ. Тиимэhээ колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд партийна, советскэ органуудтай, хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленинүүдтэй хамта энэ асуудалые тарилгада орохын урда тээ бүрин шиидхэхэ болоно. Энэ ушарта механизаторнуудай бүгэдэ ниитын hуралсалай мүнөө хэр зэргэ ябажа байhые хиналта дороо абаха гээшэ тон шухала.

Мүн механизаторнуудай байра байдал, культурна амаралта, эрилтэ тухай мартажа болохогүй. Мүнөөнhөө эхилжэ, колхозуудай правленинүүд, совхозуудай дирекцинүүд, партийна, профсоюзна организацинууд полевой стан тухай бодомжолхо, тэрэнние механизаторнуудай, тарияашадай ажалладаг лэ газарта түхеэрхэ, шэнээр бариха зэргэтэй. Полевой стан гээшэмнай хабарай хүдэлмэриин халуун саhада тарияашадай дунда политическэ, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха ёhотойл гуламта болоно бшуу.

Хабарай тарилгада ажахынуудай хэр бэлэдхэжэ байhые элирүүлхэ, дутагдалнуудыень усадхаха зорилготой шалгалта СССР-эй арадай хиналтын комитедэй үүсхэлээр орон доторнай эхилбэ. Энэ шалгалтада нэп түрүүн арадай хинагшад, механизаторнууд, тарияашад, мэргэжэлтэд эгээл эдэбхитэйгээр хабаадалсаха болоно.

Партиин XXIII съездын нээгдэхэ үдэр улам ойртожо байна. Түрэл партиингаа ээлжээтэ ехэ хуралдаанай хүндэлэлдэ республикымнай механизаторнууд, тарияашад хабарай тарилгада эрхимээр бэлэдхэхэ гэhэн уялга абанхай. Хэлэhэн үгэдөө большевик ёhоор эзэн байхын тулада социалис мүрысөө бүри үргэн далайсатайгаар дэлгэрүүлэе!

ҮБЭЛЭЙ ТҮЛ АБАЛГА ТУХАЙ МЭДЭЭН

1966 оной январь hарада 238 мянган хурьган абтаба

Энэ оной түрүүшын hара үнгэрбэ. Республикымнай колхоз, совхозуудай хонишод hайнаар ажаллажа, январь hарын туршада хамта 238 мянган хурьга абаа. Нёдондо ной энэ үедэ баhал эды хурьгад абтаhан байгаа. Мүнөө харууhалагдажа байдаг бүхы эхэ хонидой гуша гаран процентнь хурьгалаад байна.

Республикын аймагуудта үбэлэй түл абалгын ябаса тухай энэ оной **февралиин 1-нэй** мэдээнhээ харахада иигэжэ элирнэ:

Аймагууд	Үбэлдөө абтаха түсэб	Январьда абтаhаниинь	Тэрэ тоодо гарзалhаниинь (процентээр)
Баргажанай	**71000**	**3064**	**0,4**
Бэшүүрэй	**49961**	**20957**	**0,8**
Зэдын	**132468**	**34573**	**1,1**
Яруунын	**37907**	**14046**	**0,5**
Загарайн	**22763**	**11261**	**0,8**
Захааминай	**19440**	**13556**	**3,5**
Хяагтын	**54695**	**25508**	**1,5**
Мухар-Шэбэрэй	**68967**	**30632**	**0,8**
Сэлэнгын	**44192**	**19695**	**0,9**
Түнхэнэй	**20992**	**13286**	**1,1**
Улаан-Үдын	**30180**	**15817**	**0,5**
Хориин	**78543**	**36024**	**0,3**

Хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ Ториин совхозой хонишод түрүү hуурида гаранхай. Эндэхид бүхы эхэ хонидойнгоо гурбанайнь хоёр хубиие түрүүлжэ, юhэ мянга гаран хурьга абаа. Тиихэдэ Улаан-Үдын аймагай ажахынуудта бүхы хонидойнь хахадhаа үлүүнь хурьгалаад байна. Эндэхи «Дружба» колхозой хонишод Г. Пластинин, Г. Яньков, Л. Медведев гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө 70—70 хурьга абанхай. Калининай нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон А. Мясников, «Восход» колхозой ахалагша хонишон Ф. Русин, «Мартын 8» колхозой ахалагша хонишон И. Попков гэгшэд зууhаа 60—60 хурьга абаад, түлжүүлжэ байна. «Улаан Оронго» колхозойхид мүнөө жэлдэ нёдондоной январь hарынхиhаа хоёр дахин олон түл абаа. Мүн үбэлэй түл абалга Яруунын совхоздо, Хориин аймагай Чисаанын, Хэжэнгын совхозуудта, Түнхэнэй аймагай Саяанай совхоздо, Хяагтын Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо, мүн эндэхи Хүдэриин болон Хяагтын совхозуудта эмхитэйгээр үнгэржэ байна. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид 6 мянга хахад хурьга абаа гэхэ гү, али үбэлэй сагта хурьгалха бүхы хонидойнгоо 80 процентые түллүүлээ. Энэ ажахын түрүү хонишон Бутыд Банзаракцаева отарадаа 600 хурьга абаад, гарзада оруулангүйгөөр түлжүүлнэ.

Түрүүшын hарын турша дотор олонхи аймагуудта түл абалгын эмхитэйгээр ябажа байhаниинь харагдана. Тиигэбэшье энэ хүдэлмэри зарим ажахынуудаар үшөөл хангалтагүй. Тусхайлхада Захааминай аймагай олохон отарануудта, илангаяа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хурьгад олоороо гарзална. Тиихэдэ Хяагтын аймагай ажахынуудта хамта 300 гаран хурьгад үхэл гарзада оруулагдаа. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулан харахада, республика доторнай үбэлэй түл гарзада оруулhан ушар хоёр дахин олошоронхой. Энээн тушаа колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абаха зэргэтэй.

Хаана ямар ажахынуудта хурьгад олоор гарзалнаб, энээндэ ямар шалтагаан байнаб гэбэл, абтаhан хурьгад муугаар харууhалагдана. Ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгhөө зохихо ямаршье хэмжээн абтанагүй. Олохон ажахынуудта хонишодто зохихо байра байдал түхеэрэгдээгүй, тэдэнэй эрилтэ хангагдаагүй байhаар.

Мүнөө саг хүйтэржэ, эгээн харюусалгатай үе орожо байна. Хурьгадые гарзада оруулхагүйн, эхэ хонидые hайнаар харууhалхын тулада hайнаар ажаллаагүйдэ аргагүй. Нэн түрүүн отара бүхэндэ зоотехническэ тоо бүридхэл hайнаар табигдаха, хонишод болон хурьгашадай харюусалга дээшэлүүлэгдэхэ ушартай.

П. ОВЧИННИКОВ,
республикын Хүдөө ажахын министерствын ахалагша зоотехник.

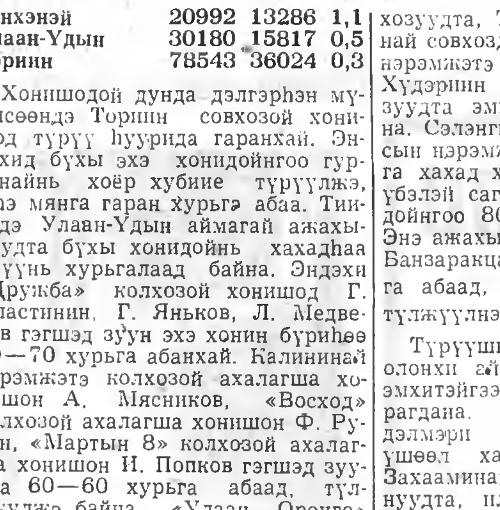
ЯАХАДАА ХОНИД ҮХЭНЭБ?

Аргадын совхозой Арзагуунай отделениин Билдушкин Цыремпилэй даадаг түлгэ хонид үргүүлхынгээ хажуугаар, үхэжэ эхилээ. Энэнь юунhээ болоно гээшэб? Январь hара соо 30-аад хонин гарзалаад байна. Эндэ 666 толгой хонид харууhалагдадаг. Тус отарын хонишод үбhэ, hолоомо багатай үбэлжэлгэдэ ороhон, баhа түлгэнүүдынь зуи, намарай бэлшээридэ хүсэ шадал орожо шадаагүй гээд тодорхойлогдоно.

Ушар юуб гэхэдэ, эндэхид бии байhан тэжээлээ хайра гамгүйгөөр үрижэ, үбhэ, hолоомоёо эртэ дууhаhан байна. Хэрбээ тус отделениин хүтэлбэрилэгшэдэй hаяын үдэрнүүдтэ тодорхой хэмжээ абаагүй hаань, хонид олоороо гарзалжа, ажахыда ехэ хохидол хүргэхэнь магадгүй.

Л. ЦЫРЕТОРОВ.
Баргажан.

ЭДЭНЭР ИЛАЖА ГАРАА hЭН

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикымнай колхоз, совхозуудай олон малшад Ториин совхозойхидой үүсхэлые дэмжэжэ, зунай бэлшээриин үедэ малаа hайнаар таргалуулхын тула мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаhан байгаа. Энэ мүрысөөнэй дүнгөөр 6 малшад, тэрэ тоодо Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой малшан Б. Д. Балданов, Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшан И. А. Ткачев, Ториин совхозой малшан И. П. Зайцев гэгшэд түрүү hуури эзэлжэ, малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүр зуун хоногой туршада 100-hаа дээшэ килограммаар нэмээгээ hэн.

Торинхидай үүсхэл гаргаад байхада, «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакци мүрысөөндэ эрхимлэhэн хүнүүдтэ дамжуулгын вымпел, мүн эдэ газетэнүүдые жэлэй болзортойгоор түлөөhэгүй захил хэхэ гэжэ шиидхээ hэн.

Мүнөө манай редакци түрүү малшадта шагналыень үгэжэ байна. hаяхан бидэнэр Бэшүүрэй аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Протопоповто Бэлшэр гэжэ газарта байдаг нүхэр Ткачевой даадаг гүүртэдэ ерэбэбди. Энэ хүмнай вымпел, «Правда Бурятии» газетын жэлэй захилда хүртэhэн байгаа.

Иимэ шагналда хүртөөд байхадаа:

— hайн даа, энэ шагнал үгэhэндэтнай баяртайб,—гээд Иосиф Афанасьевич хэлэбэ.—Би үнинэй колхозник хүмби. Анхан мори адуулдаг hэм, тиигээд кузницада хүдэлөөб. hүүлдэнь hубай мал харадаг болооб. Үнгэрhэн жэлэй хабар 111 толгой хашараг даажа абаhан байгааб. Торинхидай үүсхэлые дэмжэжэ, социалис мүрысөөндэ хабаадаhан байгааб. Минии ажалые hайн дээрэ тоолоhондотнай үшөө дахин баяртайб,—гэбэ.

Нёдондо зун ган гасуур болоhон байгаа. Бэлшээриин ногоон муу hэн. Хэды тиимэ байгаашье hаань, нүхэр Ткачев малаа шадамараар адуулжа, зунай hаранuудта толгой бүриинь хоногой 1300 граммаар нэмээгээ. Тиигэжэ үнгэрэгшэ намар гүүртэhээнь 82 толгой шэлэгдэмэл хашарагууд гүрэндэ тушаагдаа.

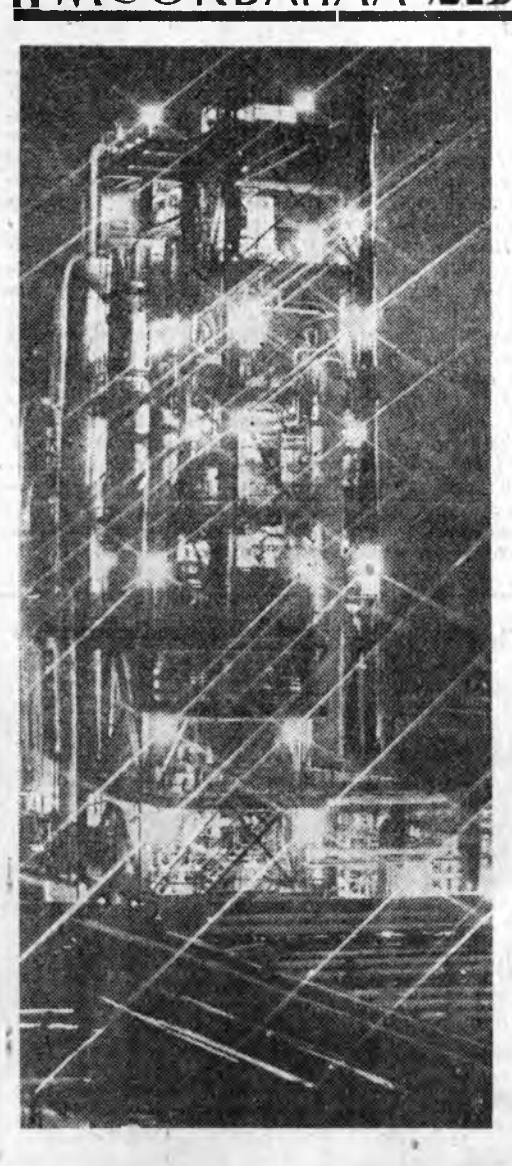
Нүхэр Ткачев мүнөө 194 толгой хашарагтай. Тэдэнь hайнаар харууhалагдана. Саhанай ехэ, сагай хүйтэншье hаа, оролдосо үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна. Энэ малшан үбэлжэлгын үедэ малаа тураангүйгөөр ондо оруулаад, ерэхэ зун баhал hайса таргалуулха зорилготой.

Нэгэдэмэл газетэнүүдэй редакциhаа дамжуулгын вымпел болон газетын захил Суулгын малшан нүхэр Балданов болон бусадта барюулагдаа.

Г. СУББОТИН,
манай тусхай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: малшан И. А. Ткачев (дундань) барюулагдаhан вымпелые харалсажа байна.
А. ПРОТОПОПОВОЙ фото.

МОСКВАhАА МЭДЭЭСЭНЭ

Гурьевска полиэтиленэй заводой бүхы цехүүд дотор түхеэрэлгэнүүдынь хабсаргагдажа дүүрээ. Эхэ оромнай Казахстанай полиэтилен hаядаа абаха байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой цехүүдэй нэгэн соо.

ТАСС-ай фотохронико.

Цейлоной арадта амаршалга

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Цейлоной премьер-министр Дадли Ш. Сенанаяке гэгшэдэ телеграмма эльгээгээ. Цейлоной бэеэ даанхай байдалтай болоhон үдэр—национальна hайндэртэйнь дашарамдуулан, цейлон арадые, правительствые, премьер-министрые А. Н. Косыгин арадайнгаа, Советскэ Союзай правительствын, өөрынгөө үмэнэhөө телеграмма соогоо амаршалаад, национальна экономико, культураяа хүгжөөлгэдэ, оронойнгоо бэеэ даанхай байдал саашадаа бэхижүүлгэдэ, Азида, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын тула ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй политикаяа Цейлоной эрид шууд баримталгадань амжалта хүсэhэн байна.

АХА ДҮҮ АРАДУУДАЙ АЖАБАЙДАЛДАХИ ГАЙХАМШАГ ҮДЭР

Советскэ Союзай, Румыниин Социалис Республикын хоорондо хани барисаан, харилсан ажаллалга, бэе бэедээ туhалалсалга тухай договорто гар табигдаhанhаа хойшо 18 жэлэй ойн гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Румыниин Коммунис партиин ЦК-гай генеральна секретарь Н. Чаушескуда, Румыниин Социалис Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ Киву Стойкадо, Румыниин Социалис Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. Г. Мауерта телеграмма эльгээгээ. Аха дүү румын арадые совет арад үнэн зүрхэнhөө амаршална гэжэ тэндэ хэлэгдэнэ.

Энэ гайхамшагта үдэртэй дашарамдуулан, социализм байгуулгадаа, социалис хани барисаата оронуудай нэгэдэл бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдээ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахин хамгаалха тэмсэлдээ саашадаа амжалта туйлахыетнай хүсэнэбди, хүндэтэ нүхэд,—гэжэ телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

Афганистанай премьер-министртэй А. Н. Косыгин хөөрэлдэбэ

Афганистанай премьер-министр Мухаммед Хашим Мейвандваль СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай Кремльдэ февралиин 3-да уулзаа.

Советскэ Союзай, Афганистанай хоорондохи хани харилсаае саашадань hайжаруулха асуудалнууд уулзалгын үедэ хэлсэгдэжэ үргэлжэлөө, тэдэ асуудалнууд февралиин 2-то болоhон уулзалгын үедэ хэлсэгдэhэн юм.

Хөөрэлдөөн бэе бэеэ ойлголсолгын, хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Афганистанай премьер-министрэй хүндэлэлдэ

Советскэ Союзда байгаа Афганистанай элшэн сайд Мухаммед Ареф Афганистанай премьер-министр Мухаммед Хашим Мейвандваль гэгшын хүндэлэлдэ февралиин 3-да уулзалга эмхидхэhэн байна.

Совет талаhаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшонор К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, мүн бусад тусхай тушаалтад байлсаа.

СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэнүүдые толгойлогшод, журналистнууд айлшадай дунда байлсаа.

(ТАСС).

ЛИТЕРАТУРА, ИСКУССТВЫН ТАЛААР ЛЕНИНСКЭ ШАНГАЙ КОМИТЕДТЭ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи литература, искусствын талаар Ленинскэ шангай комитедэй февралиин сесси Н. С. Тихоновэй түрүүлэлгэ доро февралиин 3-да нээгдээ.

Сессиин үедэ комитедэй гэшүүд уран зуралгын, скульптурна, графическа хүдэлмэринүүдтэй танилсаха юм, зүжэг, кинофильмүүдые хараха, Ленинскэ шанда зууршалагдаhан дуушад болон хүгжэмэй зохёолнуудые шагнаха байха.

Конкурсдо хабаадахаар үлөөгдэhэн, 1966 ондо Ленинскэ шанда зууршалагдагшадай список материалнуудай шэнжэлэгдэhэнэй, зүбшэн хэлсэгдэhэнэй hүүлээр толилогдохо байна. (ТАСС).

Франциин Республикын президентын Советскэ Союз ерэхэ болоhон тушаа

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй правительство Франциин Республикын президент генерал де Голлиие албанай хэрэгээр Советскэ Союз айлшалхыень урина байна.

Энэ уряалыень генерал де Голль хүндэтэйгөөр хүлеэн абаа.

Генерал де Голль 1966 оной июниин 2-дохи хахадта айлшалжа ерэхэ юм.

(ТАСС).

Агаараар ашаа шэрэдэг уласхоорондын түрүүшын зам

МОСКВА, февралиин 3. (ТАСС-ай корр.). Агаараар ашаа шэрэдэг уласхоорондын түрүүшын замые аэрофлот мүнөөдэр нээгээ. Иигэжэ Москва Париж хоёрой хоорондо ашаа шэрэгдэдэг болоо.

20 тонно хүрэтэр ашаа шэрэдэг АН-12 маркын совет самолеттууд трактор, түмэр замай контейнернүүдые, автомашина, станогуудые шэрэхэ юм. АН-12 гэжэ самолет түрүүшынхээ Франци ниидэн ороходоо, 13 тонно ашаа абаашаха, тэрэ тоодо химическэ промышленностиин продукци, үрэhэ, станогууд болон машинануудта хэрэгтэй болодог запасной частьнуудые абаашаха байна.

АН-12 гэжэ самолет Франциин ниислэл хото руу неделидээ нэгэ дахин, четвергын үдэр ниидэдэг байха, үглөө үдэрынь hөөргөө Москвагаа бусажа ерэхэ юм. Москва Париж хоёрой хоорондо иимэ самоледууд 5,5 час соо ниидэхэ, замдаа Ригэдэ бууха.

Загарайhаа мэдээсэнэ

КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭБЭ

Загарайн колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха тушааха I кварталайнгаа түсэб 108,7 процент дүүргэбэ. Илангаяа Эрхирэгэй, Онохойн совхозууд, «Гигант» колхоз мяха бүришье ехээр тушааhан байна.

А. КОНДРАТЬЕВ.

БУРЯАДАЙ XXV ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА КОНФЕРЕНЦИИН ДЕЛЕГАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

XXV областной партийна конференци 1966 оной февралиин 7-до оперо, баледэй театрай байшан соо үглөөнэй 10 часта нээгдэхэ.

КПСС-эй обкомой байшангай 11-дэхи комнато соо делегадууд бүридхэлдэ абтаха. Телефон № 44-51.

КПСС-эй ЦК-гай МАРТЫН ПЛЕНУМЭИ ТОГТООЛЫЕ БЭЕЛУУЛЭН

МАНАЙ УЯЛГА, АЖАЛ ХЭРЭГНАЙ

МҮРЫСӨӨ ҮҮСХЭГШЭДЭЙ БАЙДАЛ ТУХАЙ

ТҮРЭЛ ПАРТИИН ээлжээтэ XXIII съездые зарлаха тухай мэдээсэлые манай совхозой үргэн ниитэ ажалшад баяр баясхалангай, эдэбхи үүсхэлэй оршон байдалда угтаа hэн. Съездын нээгдэхэ үдэр болотор юу хэхэ, 1966 ондо ажахынгаа бүхы hалбаринуудые хүгжөөхэ талаар ямар үрэ дүн туйлаха байhанаа манай совхозойхид уридшалан тодорхойлhон юм.

Гэхэтэй хамта ажахын үнгэрhэн жэлэй дүн тушаа эндэ богонихоноор тогтохоор гээшэ ха. Совхознай мал үсхэбэрилхэ жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргээ. Гүрэндэ мяха, hү, нооhо тушааха түсэб мүн лэ амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Гүрэндэ орооhо бэлэдхэхэ даабари 203 процент дүүргэгдээ hэн. Гүрэндэ худалдагдаhан малай толгой бүриин шэгнүүр дунда зэргээр: үхэр —285 кг. гахай—70 кг. хонин —40 кг. болоhон жэшээтэй. hү hаалгые абаад үзэе. hаалишаднай нёдондо үнеэн бүриhөө 1800 килограмм hү hааха уялгатай hэн. Тэрэнээ 192 килограммаар үлүүлээ бшуу.

Гадна абтаhан продукциин өөрынь үнэ сэн үнгэрhэн жэлдэ нилээд хямдараа. Жэшээнь, нэгэ центнер үхэрэй мяхан 5 түхэриг 45 мүнгөөр, хониной — хоёр түхэригөөр, гахайн—37 түхэриг 50 мүнгөөр, нооhон—34 түхэриг 75 мүнгөөр хямдарhан байха. Абтаhан, бэлэдхэлдэ тушаагдаhан продукциин хэмжээнэй дээшэлhэнэй, өөрынь үнэ сэнгэй хямдарhанай ашаар ажахымнай долоон жэлэй hүүлшын жэлые 160 шахуу мянган түхэригэй сэбэр олзотойгоор үдэшэбэ. Энэмнай урзанданайхиhаа хоёр дахин ехэ олзо болоно.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй хараалhан хэмжээнүүдhээ эхи үндэhэтэй түрүүшынгээ энэ амжалтаар зоригжоhон совхозоймнай хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эмог дорюун, эдэбхи үүсхэлээр улам бадаранги. Туйлалтаараа урмашаhан манайхид 1966 ондо — табан жэлэй түрүүшын жэлэй богоhо алхан ороходо үедөө дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаа. Тэрэ уялгамнай газетэнүүдтэ тунхаглагданхай, олондо мэдээжэ ааб даа. Тиимэhээ тэдээниие эндэ дабтан дурдаhанай үлүү.

Зүгөөр энэ уялгын хүсэндөө хүрэлгэнь имагтал эмхидхэлэй хүдэлмэриин дэлисэhээ, совхозой дирекциин, партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, мүн мэргэжэлтэдэй хүтэлбэриhөө дулдыдаха байhаниие мартажа болохоор бэшэ. Энээнтэй хамта партком, фермэнүүдэй партийна эхин организацинууд өөhэдынгөө, мүн коммунист бүхэнэй үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ, партиин гэшүүдые үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ зүбөөр хубаарилан табиха асуудалда анхаралаа онсо хандуулна. Коммунистнар лэ ниитэ олон зоной дунда эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри хүтэлбэрилхэ, бусадта үльгэр жэлээ харуулан, түрүү зэргэдэ ябаха уялгатай ха юм.

Мүнөө үедэ совхозой 112 коммунистнуудай 74-ниинь сэхэ үйлэдбэри дээрэ — отара, гүүртэнүүд дээрэ, мастерской соо хүдэлнэ, машина, трактор жолоодоно. Үйлэдбэриин шиидхэхы участогуудые коммунистнууд хүтэлбэрилнэ. Партком, партийна эхин организацинууд социалис мүрысөө эмхидхэн хүтэлбэрилнэ, хонишод, hаалишад болон мэргэжэлтэдые, хүтэлбэрилхы тушаалтадые хүмүүжүүлхэ хэрэгые ударидана.

hаалишадай хоорондо дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүн арбан хоног болоод, тиихэдэ хонишодойхи hарын дүүрэхэлээр согсологдоно. Тэрэнэй дүнгөөр тусхай бюллетень хэблэгдэжэ, отара, гүүртэ бүхэндэ эльгээгдэнэ. Тус бүхэндэнь хонишодой, hаалишадай ойро зуурын суглаан зарлагдажа, ажал хэрэг тухайгаа хөөрэлдэдэг, саашанхи зорилгоёо тодорхойлдог. Эдэ суглаануудта парткомой гү, али дирекциин, үгышье hаа рабочкомой нэгэ гэшүүн заатагүй хабаададаг, энэ хэрэгые эмхидхэн ябуулдаг гээшэ. Бүхы ажахы дотор социалис мүрысөөнэй хэр зэргэ эмхидхэгдэжэ байhые парткомой заседани дээрэ, зарим үедэ партийна нээмэл суглаан дээрэ хэлсэдэг гурим тогтоонхойбди.

Партиин съездын хүндэлэлдэ зорюулhан мүрысөөн улам эршэдэнэ. Тэрэнэй манлайда коммунистнууд жагсанхай. Сэхэ ажал дээрэ хүдэлжэ байhан 70 коммунистнуудаймнай 68-ниинь 1965 ондо абаhан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Хоёр нүхэднай, сэхынь хэлэхэдэ, бираагүй даа. Эрхим коммунистнууд А. С. Кочнев, Б. Ж. Буянтуев, Б. Ж. Цыренов, Л. Б. Цыренов, Л. Д. Содбоев гэгшэд «Республикын эрхим хонишон» гэhэн алдар солодо хүртөө. Партиин гэшүүд Б. Д. Марков, Х. М. Аюшеев, Ц. С. Мункуев, С. С. Балсанов 100 эхэ хонин бүриhөө 90—98 хурьга түлжүүлээ, хонин бүриhөө 3,2—4 килограмм ноoho хайшалжа абаа hэн.

Коммунистнууд нүхэд Раменская, Третьякова, Сидилкина болон Попов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг hаалиин гүүртэнүүд 1965 онойнгоо социалис уялга дүүргэжэ шадаа. Съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа мүнөө амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Түрүү үүргээ эрхимээр дүүргэдэг механизатор — коммунистнуудшье манда олон. «ДТ-54» трактор жолоододог тракторист Михаил Бурдуковский үнгэрhэн жэлдэ 1367 гектар зөөлэн хахалалга хэhэн, комбайнер Александр Мелкин «СК-4» комбайнаар 1271 гектар таряа хуряаhан байха юм. Иимэ жэшээнүүд олон.

Мүнөө үедэ хонишодой ажалда эгээл харюусалгатай, хүндэ хүшэр хаhа ороод байна. Февралиин эхинhээ хурьга абалга захалхань. Өлонхи хонишоднай 20—25 хоногой туршада бүхы хонидоо хурьгалуулжа дүүргэхэ зэргэтэй. Эхэ хонидой 35 отара дээгүүр бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри хэгдэбэ. Хамаг хэрэгсэлынь хүсэнхэй, харууhаншье hайн, хээлитэй хонид тарган шадалтай, үбhэ, тэжээл, ороoho таряанай зүйлөөр лаб хүрэхөөр хангагданхай.

hаалишаднай ноябрь — март hарануудай үедэ үнеэн бүриhөө 700 килограмм hү hааха уялгатай hэн. Январиин 20-ной байдалаар 430 шахуу килограммынь hаагаад байна. Иихэдээ энэ үгэhэн тангаригаа hаалишаднай болзорhоонь урид дүүргэжэрхихэдээ ядахагүй. Бодомжолжо үзэхэдэмнай, hү гүрэндэ тушааха түрүүшын кварталай түсэбые мартын 25-да лаб дүүргэхэ арга боломжотой болонобди.

XXIII партсъездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр мяха гүрэндэ бэлэдхэхэ хахад жэлэй түсэб (1100 центнер) дүүргэхэ гэhэн уялгатайбди. Мүнөө үедэ 1050 центнерэй үхэр, гахайнууд бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагданхай. Тиихэдэ үшөө 290 гахай шахагдажа байна. Энээгээр болоходо хахад жэлэй түсэб нилээд үлүүлэгдэхэ зэргэтэй бшуу. Мал шахагшад hайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэй тушааhан үхэрэй толгой бүринь дунда зэргээр 290 килограмм, тиихэдэ гахай 68 килограмм татаба.

Механизаторнууднайшье баhал сүлөө забдагүй. Хабарай тарилгада бэлэдхэл түлэг дундаа. Эдэ нүхэднай хэлэhэндээ мүн лэ хүрэхэ байна. Гэхэтэй хамта хүрэнгын үрэhэ сэбэрлэлгэ, наг шэб... тарялан, сабшалан дээрэ шара... гэ hанаhанда хүрэхэгүйгөөр эм... хидхэгдэнхэй. Гээгдэлдэ ороhо... эдэ хүдэлмэринүүдые шангал... тушаа совхозой дирекциин, пар... комой зүгhөө хэмжээн абта... байна. Хубилалта заабол болоh... ушартай.

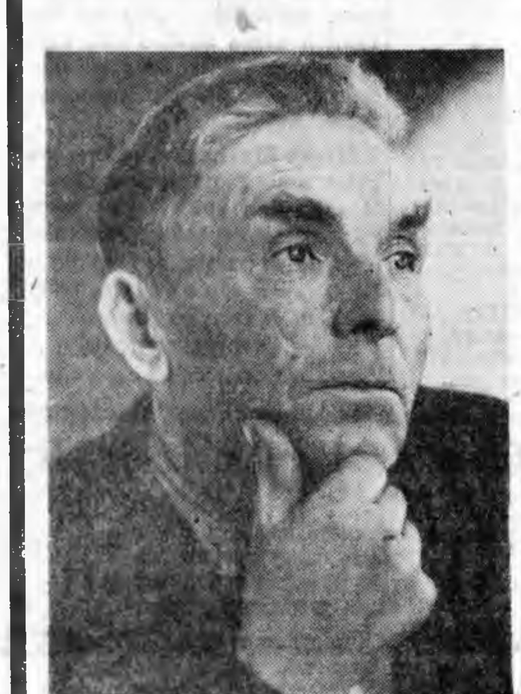
Абаhан уялгануудаа амжалта... тайгаар дүүргэхын тула партко... мой зүгhөө оролдолго гаргагдан... hаяхан хонишодой семинар ү... гэргөө hэмди. Суута хонишо... Д-Ц. Дуринов, А. С. Кочнев хурь... га абаха, түлжүүлхэ дүй дурша... лөө нүхэдтөө хөөрэжэ үгэhэ... байха юм. Совхозой главна мэр... гэжэлтэд нүхэд Тугаринов, Шан... таханов, Выборов гэгшэд хони... шодто захяа заабари үгөө. Гүүр... тэ, отара дээгүүр харуулан ойл... гуулха агитациин хэрэгсэлнүү... шэнэлэгдээ. Хоёр бүлэг агитбри... гада эмхидхэгдэнхэй. Малшадые... эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эд ба... раагаар таhалгаряагүйгөөр ханга... ха хэрэг хиналтада абтанхай. Бусадшье хэмжээ ябуулгануу... бэелүүлэгдэнэ. Тэрээн бүхэн тү... шаа тогтохонь үлүү хаш.

Партиин съездые эрхим бэлэ... гээр угтаха, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб хараа... нуудые амжалтатайгаар дүүргэх... гэhэн социалис мүрысөөндэ бүр... ехэ хүсэ оруулжа, улам дали... жуулаял.

Ж. ВАНКЕЕВ,
Зэдын аймагай Борьёогой совхозой парткомой секретарь

МИИН hУУЛТАЙ БЭШЭ БОЛОО

Бэшүүрэй аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой луговод Т. Н. САВЕЛЬЕВЭЙ хөөрөөнhөө

Луговод Т. Н. Савельев.

ЛУГОВОДУУДАЙ ажал тухай би үнинэй бодожо ябадаг хүм. Өөрөө эгээл арбан гурбан жэлдэ гартаа хүрзэ барижа, нуга сабшалан үhалжа ябанаб. Тиихэдээ элдэб дутуу дунда, таарамжагүй байдалтай нэгэнтэ бэшэ дайралдааб.

Тээсгэн Сэлэнгын аймагай суута луговод нүхэр Батышевай газетэдэ бэшэhэн статьяе зорюута оложо уншаабди. Тон лэ зүб бэшэнэ. Барагдашагүй ехэ баялиг— нуга сабшалангаа эзэн бусаар эдлэжэ, үнэтэ зөөрөө хии талаар хаяжа байха ябадал саашадаа яашье тэсэшэгүй.

Нээрээшье заримандаа халаглаха, хара бууха болодог. Манай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо бүхыдөө 1400 hайса гаран гектар сабшалан бии. Тэрэнэй хахадhаань эхэнхи үhалагдадаг. Юрэдөө үндэр баян ургаса үгэхөөр үрэжэлтэй hайн, үргэн ехэшье сабшалантайбди. Газарнай муу, хабшуу үйтан, тиимэhээ үбhэн багаар абтана гэжэ гомдохо болоо hаамнай «нүгэл». Тиигэбэшье колхоз жэлдээ оройдоол 13—15 мянган центнер үбhэ арай шамайл абана. Харин нёдондо ган болоод, бүришье бага, гектарай оройдоол 8,5 центнер ургаса хуряажа, хамта 11 мянган центнер үбhэ бэлэдхээ юм. Энэ тэжээлэйнгээ адууhа малдамнай яашье хүрэхэгүй байhан дээрэhээнь ондоо тээ ошожо, үшөө 4 мянган центнер үбhэ сабшаха, тэрэнээ зөөхэ, гарза гайда ороходо баатай бологдоо. Тиигэбэшье hаань, үбhэ тэжээл үшөөл ехэ дуталдаха туйлдаа хүрэнхэй.

Теэд үрэжэлтэй баян, үргэн ехэ сабшалантай аад, юундэ иимэ түлюур туйгаан байдалда ороно, муу «гүйраншан» шэнги дэлхэй дайдаар үбhэ тэжээл бэдэржэ ябана гээшэбибди гэжэ яhала бодожо үзөө хүм.

Энээнэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, гансал сабшалангай ургаса эрид дээшэлүүлхын түлөө бодото оролдолго гаргагданагүй, луговодуудай ажалда ёhотой анхарал хандуулагданагүй. Республикынгаа түрүү луговодуудай баян дүй дуршэл хэрэглэжэ, газараа hайнаар үhалдаг, үтэгжүүлдэг болохо тушаа юуншье хэгдэнэгүй.

Манай колхоздо тэрэ 1000 га сабшалан дээрэ саг үргэлжэ хүдэлдэг нэрэтэй миил 5—6 луговод бии. Хүрзэ, лоом зэмсэгтэй эдэ зон эды шэнээн ехэ сабшалан дээрэ юун өөдэтэй ажал хэжэ бирахаб. Хабар болоходо бригадирнууд: «сабшалан үhалалсажа үгыт» гэжэ энэ тэрэ хүниие гүйжа, найжа ябаха юм. Тиигэжэ дайралдаhан лэ хүниие луговодууд гээшэт гээд ойро зуура табихадань, тэдэнь юун hунгажатайгаар хүдэлхэб даа. Нёдондо Залууг гэжэ hайн ургасатай сабшалангые Федот Павлов Петр Авдеев хоёрто үhалхыень даалгаhан байгаа. Эдэ хоёр хүбүүд газараа үhалаабди гэжэ хүнэй нюдэ мэхэлээд, өөhэдөө эндэ тэндэ зайжа, загаhа, нугаhа агнажа, хабарзаа, зуhаа. Эгээл тиимэhээ урда жэлнүүдтэ га бүриhөө 25—30 центнер үбhэн гарадаг тэрэ газарhаань нёдондо гектарай миил 7—8 центнер ургаса абтаа. Тэрэшэлэн минии жэл бүри үhалжа, га бүриhөө ходо 33—35 центнер ногоо абажа байдаг Курут гэжэ газарые урзанда Ерофей Белых гэжэ хүндэ даалгаад, намайе ондоо сабшалан руу эльгээгээ hэн. Тэрэ газарhаамни нүхэр Белых гектарай оройдоол 14 центнер үбhэ хуряагаа. Нёдондо энэ 47 гектар сабшалангаа би дахин тушаажа абаад, hайнаар үhалжа, ехэ ган гасуур жэл байбашье hаань, га бүриhөө 28,5 центнер үбhэ бэлэдхээ hэм.

Энээгээр юу хэлэхээ hанаабши гэхэдэ, дайралдаhан лэ хүниие луговодоор табижа болохогүй. Газараа ёhоор үhалжа шадахаар, үнэн сэхэ, ажалша хүнүүдые табяад, hайнаар урмашуулха, түлөөhыень зүбөөр үгэхэ хэрэгтэй. Теэд манай колхоздо тиимэ юумэн үгы. Луговодуудай ажалай түлөөhэн үhалhан гектарай тоогоор үгтөөд, харин ехэ ургасын түлөө мүртэй юумэ үгтэнэгүй. Үнгэрэгшэ жэлдэ би гектарай 28,5 центнер гэхэ гү, али колхоз соогоо эгээл ехэ ургаса абаhан аад, бусад луговодуудтай тон адли түлөөhэндэ хүртэжэ hалааб.

Эгээл тиимэhээ түлөөhэнэйнь бага дээрэhээ луговодуудаар хүдэлхэ хүн олдоногүй. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд, агроном, зоотехник, бригадирнуудшье сабшалан hайжаруулха тушаа анхаралаа хандуулдаггүй. Наг шэбхэ шэрэхэ машина, трактор үгыт, hубаг ханааб малтаха зэр зэмсэг үгыт, газарыемнай борнойлжо, хурьhыень сооложо үгыт гэхэдэ, урагша абахагүй, ходол сүлөөгүй байдаг. Үнгэрхэдөө үhалжа байhан сабшалан соошни малаа оруулжа гэшхүүлхэ.

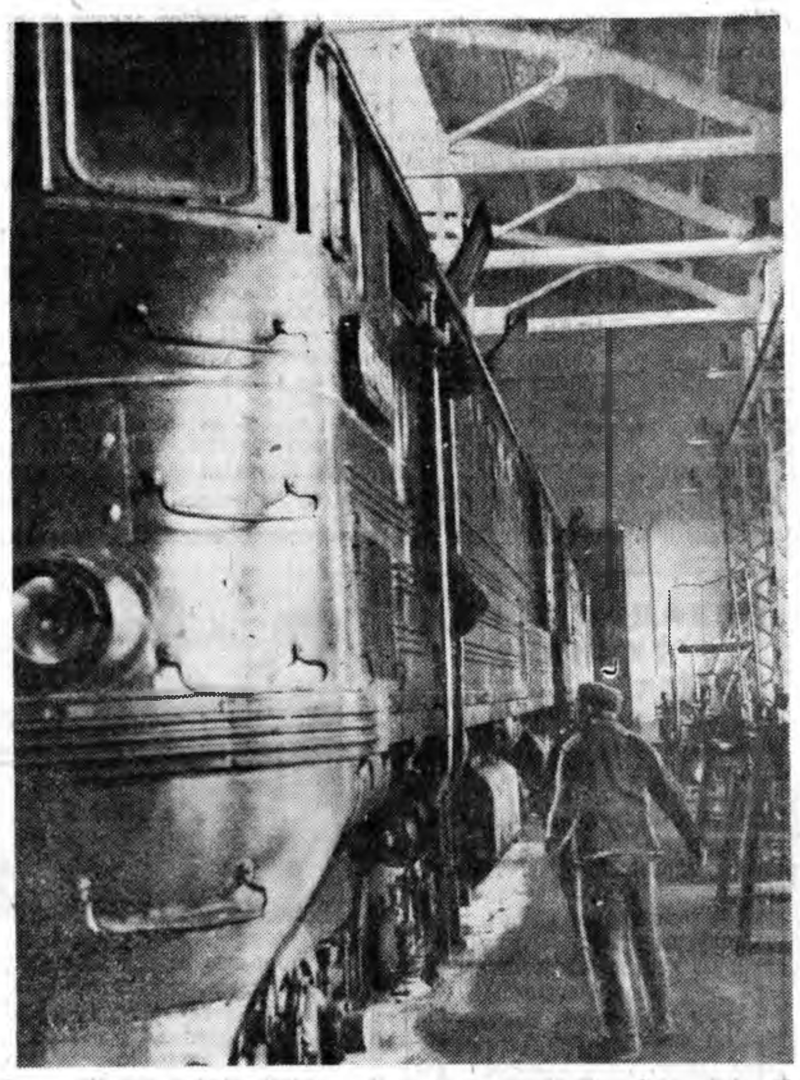
— Юундэ тиигэнэбта, — гээд малшадта хэлэхэдэш.

— Түрүүлэгшэ, бригадирнууд зүбшөөгөө, шамда юуштэб,—гэжэрхихэ.

Заримандаа урмаа таhархадаа хяаран ошог гэжэ хаяад, арилха дурашни хүрэхэ. Теэд хамтын хэрэг ха юм гэжэ hанахадаа, hэшхэлээрээ хүдэлхэш.

Минии hанахада, сабшаландаа ходол иимэ эзэн бусаар, хайра гамгүйгөөр хандажа байгаа hаа, адууhа малаа бардам хүрэхэ үбhэ тэжээлээр хэзээдэшье хангажа шадахагүйбди. Нёдондо колхоз аяар хэдэн зуун модоной газарта ошожо, үбhэ сабшахадаа тон ехэ гарзада ороо. Даб дээрэ тооложо үзэхэдэ, асарhан центнер үбhэнэй өөрынь үнэ сэн аяар 4 түхэригтэ гэхэ гү, али хамта 16 мянган түхэригэй гаргаша болоо. Харин нютаг дээрээ бэлэдхэhэн үбhэмнай центнерынь 1 түхэриг үлүүтэйхэн болоо.

Саашадаа сабшалангай ногоон өөрөө ургана ааб даа гээд, тэнгэриин шарай хаража hууха саг дүүрээ. Бидэ—луговод, механизатор, малшан, хүтэлбэрилэгшэ, мэргэжэлтэ бүхэнэй өөhэдымнай оролдожо, үбhэ ногооной үндэр баян ургасын түлөө хам орожо тэмсээгүйдэ, хэншье тэмсэхэгүйл.

Шулуу нүүрhэ ехээр гаргашалдаг паровозууд жэл ерэхэ бүри үсөөрнэ. Зүүн Сибириин түмэр зам дээрэ паровозуудай хүсэ ехэтэ тепловозуудаар гүйсэд hэлгэгдэжэ дүүрэхэнь ойртонхой. Зураг дээрэ: Улаан-Удэ станциин локомотивна депо соо техническэ харууhанда асарагдаhан тепловоз.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Уншагшын hанамжа

ХЭБЭД НОМИН ХЭЖЭНГЭhЭЭ...

Урдаhаа нэлбэрхэй hэбхеэн уулаараа улад зондоо суурхаhан, уянгата дуун, шүлэгүүд соо магтуулhан хэбэд номин Хэжэнгэhээ үбгэн буурал Хоца Намсараевhаа эхилээд, мүнөөнэй эхилэн бэшэгшэд хүрэтэрөө олохон лэ уран зохёолшод ургажа гараhан түүхэтэй.

hүүлэй үедэ ургаhан уран зохёолшодые, гуурhанай хурсые туршажа эхилhэн залуушуулые уран үгэдэ, түрэлхи хэлэндээ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ РСФСР-эй габьяата багша Надмит Намсараевич Намсараев бага бэшэ үүргэ дүүргэдэг юм гэжэ хэжэнгынхид хөөрэлдэдэг. Энэнь зүйтэй байгаа ёhотой. Нээрээшье, Хэжэнгын дунда hургуули дүүргэhэн, уншагшадтаа нилээд танил болоhон уран зохёолшод А. Жамбалдоржиев, Ч. Дарибазарон болон бусадые тоолоод дүүргэжэрхихэ гэбэлтнай бүтэхэгүй. Юундэб гэхэдэ, тэндэhээ уран зохёолдо хабаяа туршадаг зон жэл бүри гаража байдаг.

hаяхан Надмит Намсараевич өөрөө «Хоёр нүхэд» гэжэ ном зохёогоод хэблүүлжэ, олониитые ехээр hонирхуулба. Нэн түрүүн номойнь баян хэлэн, арад зоной сэсэниие удхадаа шэнгээhэн оньhон хошоо үгэнүүд уншагшын анхарал татана. Мүн бэшэгэй дүримэй болон мэдүүлэл байгуулхын талаар хюмhанайшье харын зэргэ зэмэ авторта тохохын аргагүй. Теэд тиимэшье байнгүй яахаб даа!

Нэрлэгдээшэ ном соо багтаhан «Онтохонууд» гэжэ хубинь угаа hонирхолтой. Буряад зоной дунда хэлсэгдэдэг ябаган хөөрэлдөөндэ үндэhэлэгдэн, зарим онтохонуудынь найруулагданхай. Илангаяа «Хоёр нүхэд», «Дуhаа бэрхэ», «Гахай мэргэн» болон бусад онтохонуудынь hонин байна. Уран зурааша Ф. И. Балдаев (тэрэнэй зурагууд хододоо онсо илгаатай, өөрын «нюуртай» байдаг) шогтой хүхюун зурагуудаараа зохёолойнь удха улам гүнзэгырүүлжэ шадаа.

Үргэн Буряад оронойнгоо эдир уншагшадта хэбэд номин Хэжэнгынгээ эрьеhээ болохотойхон бэлэг бариба гэхэдэ боломоор.

Ц. ЦЫРЕНОВА.

ЮРЫН ХҮНҮҮД ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

СЕМЕН ИЛЬИН— АВТОМАШИНЫН ЖОЛООШО[Н]

Январиин нэгэнэй үглөө. Шэнэ жэл.

Семен Сергеевич харанхыгаар бодоодхибо. Ажалайнгаа хубсаhые яаруу түргэнөөр углаад, хайшаашьеб ошохоёо түхеэрбэ. Тиигэжэ байхыень hамганиинь ажаглаад:

— Шимни, Семен, хайшаа ошохоо түхеэрбэш? Гаража ошоhоор үгы бү болыш даа. Айлшад ерэхэ hэмнай. Мартаа гүш? Таанарта, шофёрнуудта, найдаханьшье заримдаа этитэлгүй.Үнөөхил нүхэдтэйгөө уулзашоо hаань, — гэжэ гэмэрхээ hанаба.

— Хаял даа сааш! Хүн зонhоо нюусаар архидажа ябаа hаа өөрөө hайн мэдэнэш, аяар хорёод жэл соо шофёроор ажаллажа шадаха hэн гүб? Үни хада...—гэжэ Семен Сергеевич сухалдаадхиба.

— Хэлыш, хайшаа ошохоо түхеэрбэш?

— Мүнөөдэр ажаллаха ёhотой хүм гэжэ шамда үшөө үсэгэлдэр хэлээ hэмнайб. Али мартаа гүш?..

Семен Сергеевич саашадаа hамгантайгаа олон мянганаа тоосолдобогүй. Хоол бариhан болоод, гараж тээшээ яараба. Яахаб даа. Шэнэ жэлдэ ажаллахаб гэжэ үгэ хүүрээ үгэhэн хадаа, тэрэнээ хүсэлдүүлхэ ёhотой бшуу. «Ши, Семён, заабол ажаллаха зэргэтэйш» гэжэ тэрэниие хэншье баадхаагүй. hайндэртэ шалтаглан, бултадаа амаржа hуухын баhа аргагүй. Энэниие тэрэ яhала hайн мэдэдэг. Тиимэhээ «ажаллахаб» гэжэ хэлэhэн байна. Сугтаа ажаллагша үетэн нүхэд тухайгаа hанаата бэлохо, шадал соогоо туhа хүргэхые үнэн зүрхэнhөө оролдожо ябадаг. Тиигээгүй hаань, досоонь дутуу дунда шэнги hанагдаха.

* * *

Үбэлэй эхин багта hэн ха. Семен Ильинэй ажалладаг коммунальна ажахын таhагай нэгэ шофёр Тарбагатай гараhан гэхэ. Асарха гэhэн ашааень шэрээд ябатараа, талаангын бурууlхадаа, машинань эбдэрээд, сэнхир хүйтэн огторгой доро шофёрынь hүниеэ үнгэргэхэ баатай болобо. Ямар арга бэдэрхэб? Хонходохо гэхэдэнь, ойро тойрон нютагшье байхагүй. Машинаяа орхёод арилжа баhа болохогүй бшуу. Хүсэжэ ерэhэн «Волгыншье» шофёр туhа хүргэхэ шадалгүй байшоо. Гэбэшье зуурандаа ажалладаг газартань дуулгаhан байгаал.

Хэниие тиишэ эльгээхэб? hүниин тэн ямар шофёрые унтариhаань бодхоохобши? Амаржа хэбтэhэн хүнүүдэй нойр hамшааха, аяар тэды дайдада эльгээхэ. Тиигэбэ ябашье механигынь Семен Сергеевичындэ гүйн ерээд, тиишэ гарахыень гуйба.

— Ямар арсаан байхаб даа. Мэнэ гэhээр гараха, туhалха хэрэгтэй, — гээ бэлэй.

Шофёрнуудай ажалда элдэбын ушар тохёолдодог. Тиимэhээ Семен Сергеевич тэрэ hүниин тэн багта Тарбагатай гарахадаа гар хооhон ябаагүй бэлэй.

Хүрэжэ ерэхэдэнь, үнөөхи залуухан шоферынь даарашанхай, хөөрэлдэхэшье шадалгүй hалганажа байба. Асарhан түлеэгээ хаян сасуугаа:

— Бушуухан түүдэг носоо! Дулааса, даарашоод, байнаш,—гэжэ захираад, харгын хажуу тээхэнэ байhан машина тээшэнь яараба.

Эбдэрhэн машинатайнь үглөө болотор носолдоо бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо үнөөхи залу... ферынь үетэн нүхэдтөө нигэж... лэгшэ hэн: «Туhа хүргэhыень... заяандаашье мартахагүйб. Ш... нууд бултадаа иимэ байдаг h...

Сугтаа ажаллажа ябаhан ... төө шадал соогоо туhалхые ... додог. «Ошохогүйб, энэш ... тэрэш тиимэ» гэхэ мэтын ... тагаа урдаа тухирдаггүй, ... шье даабари үсэд түргэнөөр ... лүүлжэрхидэг юм. Тиимэhээ ... нүхэдынь ехэтэ хүндэлдэг. ... гаяа ехэ туhа залуу шофёрн... хүргэдэг. Аша туhатай з... абажа, дүй дуршэлэйнь баял... хүртэлсэжэ ябадаг. Нэг... классай шофёрой ойлгоогүй ... ниинь байхагүй. Заримдаа ... нигтаа hургаал заабари хэл... хидэг гээшэ.

«Манай буряад угсаатан а... hаань бэе бэедээ туhалжа я... заншалтай hэмнай даа. Эхэ, ... гэhээн бишыхандаа гээгдэ... Хүгшэн эжытэйгээ айл зайжа, ... шүрбэhэшье элдэлсээ ... Уданшьегүй хүгшэн эжымни ... бараа hэн. Нютагайхидни на... орхёогүй, түрэл хүбүүндэл ... ляар туhалалсажа, хүл дээрэ... бяа hэн ха. Илангаяа ехэ ... хойто эжы аба хоёртоо хүрг... Хүндэ хэлсүүлэнгүй, нохойдо... суулангүй ябахыем тэдэнэрни... сэгшэ бэлэй. Мэдэнэгүйб. ... лыень хүсэлдүүлжэ .шадаа ... даа?»—гэжэ мүнөө Семен ... геевич хөөрэдэг.

* * *

Январиин нэгэнэй үдэр. ... жэл.

«Газ-51» маркын ваакумн... шина Улаан-Үдын нэгэ үй... жарыhэн гэрнүүдэй нэгэнэй ... да зогсоод, нилээд удаан хүр... нэбэ. Юу хэхээ, яахаяа ерэ... Шэнэ жэлээ угтажа, наяр... дуулажа, хүхижэ байhан хү... тэрэниие обёорбошьегүй ... даа. Тиигэжэ байтарнь гэрhээ... халамгайхан хүн гараад, Се... Сергеевичтэ дүтэлэн ерэхэт...

— Юугээ хэжэ байнаш, ну... —гэжэ hонирхобо.

— Өөhэдөө яhала hайн ха... байна бэшэ гүт?—гэжэ С... Сергеевич энеэбхилэн hагад... рюусаба.

— Харажал байнаб даа. ... хэ. Жэрхэнэгүй гүш? Үнэртэ... юм. Ямаршье хүнэй жэрхэмэ ... хэдэг хадаа, нүхэ-эр, мүнгэ h... олоо ёhотойш,—гэжэ тэрэ h... hандабагүй.

Саашадаа Семен Сергеевич ... рээнтэй хөөрэлдөө hэн гү, ... үгы гү, бү мэдэе. «Аманай... хазайhан тээшэ дуугардаг ... нүүдтэй шашалдахадашье а... байна» гэжэ Семен Сергеевич ... дэhээ арилха забhартаа дура... табашье, «хүнүүд булта иимэ ... шэ ха юм» гэжэ сэдьхэлээ тэ... рүүлээ бэлэй.

Январиин нэгэнэй үдэшэ. ... нэ жэл.

* * *

Бабушкинай үйлсөөр орш... гаражда машинаяа орхёод, г... ерэхэдэнь, үнөөхи айлшадын... рэниие хүлеэжэ hүугаад б... Ай даа, ажалай hүүлээр а... дашье, үетэн нүхэдтэйгөө ба... халашье аятай зохид бшуу.

Юрын буряад хүн. Хорёод ... лэй туршада машина жолоод... Буряад оронойнгоо нютагуу... яhала харайлгаhан лэ байха.

М. ОСОДОЕВ.

СЪЕЗДhЭЭ СЪЕЗД ХҮРЭТЭР

Зүүн Сибириин түмэр замай ОРС-ын Бабушкин хого... эдеэ хоолой 1-дэхи шэнэ магазин хүнэй нюдэндэ таарамжа... гаар түхеэрэгдэнхэй. Хүдэлмэриинь газарта наймаалагша... нэй нэрэ тусхай самбарта бэшэгдээд табигдаhан. Энэ маг... эд бараанай эрьесын түсэб hараhаа hарада ходол үлүүлэн ... гэжэ байдаг. Зураг дээрэ: тус магазин соо. Наада таладань ... маалагша Н. В. Канифатова.

А. МАНТАЕВАЙ фо[то].

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Аму-Дарьядахи гидротехническэ ехэ барилга

ТАШСАКА (Хорезмэй область) (ТАСС). Ташсака нютагтахи уhа булэн гаргаха хоёрдохи гол барилга Аму-Дарья мүрэнэй адагта баригдажа байна. Энэнь хуурай гандуу газар руу уhа татажа гаргаха зорилготой юм. Гидроузелай түмэр-бетон хаалганууд (энэнэй котлованhаа миллион үлүүтэй кубометр шорой, шулуун гаргагдаа). Аму-Дарья мүрэндэхи уhанай нюрүугай эгээн бага байдаг газарhаа 2 метр доогуур «hуулгагдаа».

Энэ гидроузел 2 жэл соо бариглахаар хараалагдаhан аад, оройдоо нэгэ жэл соо дүүргэгдэв.

Томскдохи ерээдүйн нефтеград

ТОМСК. (ТАСС). Томскын нефтьтэй райондо хүдэлмэридхэ түрүүшын бүлэг хүдэлмэришэд-барилгашад, трактористнууд, жолоошод ерээ. Тэрэниие ашаглаха туршалгын хүдэлмэри ерэхэ зунhаа хэгдэжэ эхилхэ.

Нефтиин олдоhон газарта «Гипротюменнефтегаз» гэжэ институдай шэнжэлэгшэд ажаллажа байнхай. Эдэнэр олзоборилгын район түхеэрхэ проект бэлдэхэ ёhотой юм. Багахан сагай үнгэрэхэдэ, Александровско райондошье 60—80 мянган зонтой нефтеград бии болохо байха.

Дэлхэйн бүмбэрсэгые 25 дахин тойроhон жэшээтэй

КИРОВОГРАД. (ТАСС). Знаменска районой «Путь Ильича» колхозой жолоошон Я. Г. Костенко өөрсэ ой тэмдэглэбэ. Нүхэр Костенко 30 гаран жэлэй урда тээ машинын жолоо барижа эхилээ бэлэй. Тэрэ гэhэнhээ хойшо олон маркын автомобильнуудаар ороной элдэб харгынуудаар нэгэ миллион километр гэхэ зам, али дэлхэйн бүмбэрсэгые экваторынь 25 дахин тойроhонтой эдлэн зам гаталаа.

Я. Г. Костенко олон жэлдэ, hайнаар ажаллаhанай түлөө Хүндэлэлэй хэдэн грамотануудаар, колхозой правлениин үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаhан.

Ширали Мислимовэй 50 аша

БАКУ. (ТАСС-ай корр.). Азербайджанай 160 наhатай таряашан Ширали Мислимовэйдэ 50-дахи ашань түрэбэ. Мүнөө дэлхэйн эгээн ута наhатай энэ хүнэй бүлэ 200 гаран хүнhөө бүридэнэ.

Үндэр наhатын бүлэдэ ушөө нэгэ гайхамшаг hайндэр болоо. Тэрэнэй дунда үеын ашанарай нэгэн —Мирза Фарзиев гэгшэ 75 наhа хүрэбэ.

Ахамад Ширали тэрэ айлай зугаа найр дээрэ амаршалгын үгэ хэлэхэдээ, гэрэй эзэниие «залуу хүн» гэжэ нэрлэбэ. Манай үг удамда 100 наhатай хүниие үбгэн гэжэ нэрлэдэггүй юм. Минии эсэгэ 120-тойдоо наhа бараа hэн, харин эхэмни 110 хүрэhэн юм, би өөрөө «жэлhээ жэлдэ улам hэргэлэн болодогби» гэжэ Мислимов дурдаба. Өөрынь наhанда хүрэхые аша хүбүүндээ хүсэн юрөөгөөд, тэрэнэй элүүр энхэ байхын түлөө хүндагатай жэмэсэй архи уугаа. Түрэл саданай аха захань hайндэрэй үедэшье архи дарhа уудаггүй гуримтай юм.

Талышай хада уулануудта мүнөө хүйтэхэн болонхой. Теэд уларилай муу байбашье, согтой хүнгэн Ширали гэртээ hуунагүй. Таягаа тулаад, Барзаву тосхонhоо Лерик гэжэ районой түб худар ошодог харгыгаар үдэр бүри галгижа ябадаг. Хэрбээ хээгүүр ябаагүй hаа, бэедэм муу шэнги байдаг гэжэ Мислимов хөөрэнэ. Үдэр бүри дунда жэшээгээр 10 шахуу километр ябадаг гэжэ тосхонойхидынь тоолон гаргаhан байна.

Колхозой вуз

АНДИЖАН. (ТАСС). Андижандахи хлопок шэнжэлгын институдай филиал—хүдөө ажахын эрдэм шудалха хоёр жэлэй hуралсалтай арадай университет—Избасканай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо эдэбхитэдэй хүсөөр байгуулагдаа. Энэ вузай багшанар түрүүшын хэшээл үнгэргэбэ. Хүдөөгэй 800 шахуу хүдэлмэрилэгшэд университедэй 4 факультедтэ — хлопок ургуулгын, механизациин, мал ажалай, хүдөө ажахын экономикын факультедүүдтэ hурахаяа оронхой.

Арбан город илаа

Болбосон hайхан болгохо талаар Россин Федерациин городуудай республиканска социалис мүрысөөндэ арбан город гансата илаба. 1965 оной дүрбэдэхи квартал соохи энэ мүрысөөнэй дүнгые РСФСР-эй Коммунальна ажахын министерствын коллеги, Коммунально-ажаhуудалай предприятинуудай хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гай Президиум согсолон гаргаа.

«Хойто—Алас Дурнын» зонодо **Эрхүү, Биробиджан** ба **Воркута** хотонууд илаhанда тоологдобо.

Сибирь-Ураалай зонодо **Свердловск,** Башкирай АССР-эй **Октябрьский** гэжэ хотонууд эрхимлээ. Европын түб хубидахи городуудай дундаhаа **Рязань,** Горьковско областиин **Бор,** Московско областиин **Лытнарино** городууд түрүүлбэ. Урда зонодо **Куйбышев,** Ставрополиин хизаарай **Пятигорск** хотонууд амжалта туйлаа.

Мурысөөндэ илаhан бүхы городууд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугуудта, мүнгэн шангуудта хүртэбэ.

Хоёрдохи hууринуудые эзэлhэн **Хабаровск,** Коми АССР-эй **Инта, Омск,** Башкирай АССР-эй **Ишимбай, Калуга, Волгоград,** Краснодарай хизаарай **Лабинск,** мүн гурбадахи hууринуудые эзэлhэн **Нижний Тагил, Коломна, Воронеж** городууд министерствын, профсоюзай ЦК-гай Президиумэй Хүндэлэлэй грамотануудые абаба.

Ожско областиин Сузагай районой «40 лет Октября» колхозой хонишон Джапар Эшботоев хэд бүри тон олон хурьга абажа түлжүүлдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сакманщик Эшбото Казаков, хонишон хүбүүн Джапар Эшботоевтой түлнүүдые абажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

ЭЛЕКТРОННО «ПРОФЕССОР»

Энэ «лекторэй» олон юумэ мэдэхэ байдалда ямаршье хүн атаархаха. Хари хэлэнүүдээр, математикаар, архитектураар, геометреэр хэшээлнүүдые үнгэргэжэ шадаха... Лекцинүүдтэ хабсаргалта болгон, мультипликационно фильмнүүдые харуулдаг юм. Азербайджанай политехническэ институдай харьяата программированиин hуралсалай лабораторидо бүтээгдэhэн hониин прибор эдэ бүгэдые хэдэг.

Электронно «ассистентнүүд-репетиторнүүд», «экзамен баринашад» студентнүүдтэй түс түстэнь хэшээл үнгэргэжэ болохо байна. Иимэ түхеэрэлгэнүүд институдай лабораторинуудта бүтээгдэнхэй.

Эдэ бүхы hургалга машинанууд институдта зарлагдаhан научно-методическа конференцидэ «хабаадаа».

ТАСС-ай корр.

Баку.

Поэт-геройн аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаhан, ажаhууhан Татар нютагай уран зураашад Муса Джалилиин баатаршалгада зорюулжа хэдэн зохёолнуудые бүтээhэн байха. РСФСР-эй, Татарска АССР-эй арадай уран зураашан К. Якуповай «Приговорой гарахын урда тээ» гэжэ ехэ зураг эгээн гайхамшаг зохёолнуудай нэгэн болоно. Энэнь поэт-геройн түрэhөөр 60 наhанай ойдо зорюулагдажа, Казаньдахи гүрэнэй музей соо табигдаха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Приговорой гарахын урда тээ» гэhэн К. Якуповай зураг дэргэдэ.

ТАСС-ай фотохроника.

Аюулгүйн Соведтэ

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 3. ТАСС-ай корр. Л. Величанский, Ю. Романов иигэжэ дамжуулба:

«Вьетнамдахи оршон байдалые» Аюулгүйн Соведэй зүбшэн хэлсэхыень Холбоото Штадууд үсэглэлдэр баадхажа шадаа. Тиин Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү ээрхэг түримхэй шэнэ ябуулгануудаа ООН-ой нэрээр далдалха зорилготой США-гай хуули буса ааша худар Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци татагдашоо.

Американска дурадхал юhэн делегациин дуугаар гэхэ гү, али шухала тоотой эгээн үсөөн дуугаар абтаба. Энэ асуудал Аюулгүйн Соведэй зүбшэн хэлсэлгэдэ оруулхые Англиин, Шэнэ Зеландиин, Голландиин, Японой, Аргентинын, Уругвайн түлөөлэгшэдhөө, чанкайшистhаа гадна, мүн урда тээнь хэлбэржэ байhан Иорданиин делегат зүбшөөжэ дуугаа үгөө. Мүнгэн туhаламжа тухай хэлсээнэй Вашингтондо хэгдэжэ байhан дээрэhээ Иорданиин хараа бодол хубилаа ха гэжэ американска хэблэл сэхэ бэшэнэ.

Советскэ Союзай, Болгариин түлөөлэгшэд Холбоото Штадуудай харата ябуулгые буруушаажа голосовалба. Эдэнэр үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамай асуудал ООН-до бэшэ, харин Женевскэ хэлсээнүүдэй үндэhөөр шиидхэгдэхэ ёhотой гэжэ нэгэнтэ бэшэ тэмдэглээ. Мүн Франциин, Малиин, Угандын, Нигериин түлөөлэгшэд тиигэжэл хэлээд, дуугаа үгэлгын үедэ hаналаа бариба.

СССР-эй түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко дуугаа үгэлгын урда тээ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ онсолон тэмдэглээ: Америкын Холбоото Штадууд Вьетнамай асуудалые эбэй гуримаар шиидхэхэ гансахан үндэhэ hуурине —1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые дабахын тула Аюулгүйн Соведтэ хандаа гэжэ онсолон тэмдэглээ. Вьетнамда эсэргүү ээрхэг хархис ябуулгаяа улам үргэдхэжэ байhанаа зүбтүүлхын тула Аюулгүйн Соведые хэрэглэхэ hэдэлгэ гаргана гэжэ совет түлөөлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Аюулгүйн Соведэй удаадахи заседаниин болохо саг тодорхойлогдоогүй.

Дэлхэйн юристнүүд, журналистнуудта хандаба

ХАНОЙ, февралиин 3. (ТАСС). Урда Вьетнамай «амгалан байдал хамгаалхын түлөө тэмсэл», Урда Вьетнамай журналистнүүд-патриодуудай ба демократуудай ассоциаци американска империалистнуудай хорото хархис ябуулгые, Урда Вьетнамдахи дайгаа улам үргэдхэхэ гэhэн түсэбүүдые буруушаахыень уряалан, бүхы дэлхэйн юристнүүд ба журналистнуудта хандаба.

ДРВ-е бомбодоно

ХАНОЙ, февралиин 3. (ТАСС). Урда Вьетнамай, Таиландын сэрэгэй баазануудта, США-гай долоодохи флодой корабльнууд дээрэ байратай американска олон самолёдууд үсэгэлдэр Вьетнамай Демократическа Республикын агаарай дайда руу хэдэнтэ добтолон ороо. Тэдэ самолёдууд Тхай-Винь, Нге-Ан, Ха-Тинь провинцинуудай, Винь хотын hуурин тосхонуудые, промышленна үйлэдбэринүүдые бомбодоhон, буудаhан байна гэжэ ВИА агентство мэдээсэбэ.

Вьетнамай арадай армиин дээдэ командованиин хэлхээ холбооной мисси США-гай эдэ ээрхэг түримхэй ябуулганууд тушаа буруушаал Вьетнамдахи адаглалга, хиналта хэхэ уласхоорондын комисси эльгээгээ.

Ирагай хойто зүгтэхи байдал

ТЕГЕРАН, февралиин 3. (ТАСС). Ирагай хойто зүгтэ курднуудай, Ирагай правительственна сэрэгүүдэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаануудай дахинаа боложо байhан тухайда Иранай хэблэл мэдээсэнэ. Февралиин эхеэр курднуудай отрядууд Хойто Ирагай түб газарнууд болохо Мосул ба Киркукые добтолоо гэhэн мэдээсэл «Кейхан», «Техране Джорнэл» газетэнүүдтэ тунхаглагдаа. Киркукын райондо 12 часай турша соо болоhон байлдаанай үеэр правительственна сэрэгүүд 200 шахуу хүнөө алуулhан, шархатуулhан, плендэ абтаhан байна гэжэ мэдээсэлнүүд дотор хэлэгдэнэ.

Иран—Ирагай хилэ дээрэhээ «Кейхан» газетын абаhан мэдээнүүдэй ёhоор, курднууд Хойто Ирагай хэдэ хэдэн районуудта, тусхайлан хэлэбэл, Равандузай оршондо ябуулгаяа улам шангадхан, буу зэбсэгүүдтэй хоёр склад буляан абаhан байна.

НЬЮ-ЙОРК, февралиин 3. (ТАСС). Ирагай армиин 19-дэхи бригадын частьнууд Ирагай Зүүн-Хойто хубида байдаг Колан гэжэ тосхониие эзэлээ гэжэ Багдадта гарадаг «Аль-Билядэ» газетэ февралиин 2-то мэдээсээ гээд Ассошиэйтед Пресс агентство Багдадhаа дамжуулаа. Эндэхи байлдаануудта курднуудай 50 шахуу хүн алуулаа, шархатаа.

ХИЛЫН СААНАhАА

Сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсана

ДЕЛИ, февралиин 3. (ТАСС). Үсэгэлдэр Индиин Хусейнивала гэжэ газарта Индиин, Пакистанай талынхид сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсаа гэжэ Пресс Траст оф Индиа агентство мэдээсэбэ. Ташкентын Декларациин шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, Индиин тала зэбсэгтэ хёморооной үедэ абтаhан сэрэгэй пленэйхидые Пакистандань бусааба. Пакистанай засагаархид сэрэгэй пленэй 583 хүниие Индиин түлөөлэгшэдтэ дамжуулаа. Сэрэгэй пленэй бусад бүхы хүнүүдые ойрын сагта абалсаха байха гэжэ тус агентство тэмдэглэнэ.

Урда Вьетнамай патриодууд добтолно

ХАНОЙ, февралиин 3. (ТАСС). Табан үдэрэй турша соо (январиин 27-е оруулалсан) Урда Вьетнамай патриодууд Жиа-Динь провинциин Кучи гэжэ райондо американска 260 солдадые алаhан, шархатуулhан, нэгэ вертолёт буудажа унагааhан, сэрэгэй хэдэн автомашина hандааhан байна гэжэ ВИА агентство, даб дээрэхи мэдээнэй үндэhөөр, мэдээсэбэ. Энэл үе соо эндэхи партизанууд эршэмтэй шанга ябуулгануудые хэжэ, 2 мянган солдадай хабаадалгатай американска ба дахуул сэрэгүүдэй мүрдэлгэ хюдалгын ехэ ябуулгые таhалдуулаа.

Американска союзнигууд сошордонхой

МАНИЛА. (ТАСС). Испаниин эрье шадар американска ядерна бомбо гээгдээ гэhэн мэдээсэл Филиппиндэ ехэ сошордол үүсхээ. «Энэ мэтын ушарай тохёолдохо аюул — бодото аюул бии байна,—гэжэ «Дейли Мирор» манилска газетэ бэшэнэ.— США-гай союзнигууд иимэ аюулай тохёолдожо болохо байhые багсааха ёhотой, өөрынгөө сэрэгэй хүсөөр союзнигуудаа «хамгаалхын тула» Холбоото Штадуудай хэхэ ябуулгын зарим хубинь болоно гэжэ хараха ёhотой байна».

ХОЁР hАХЮУhАН, ДОКТОР ГЕНИН

««Афинадахи совет посольствын хүдэлмэрилэгшэдэй гуйлтаар Грециин Салоники хотын эрхэтэн Лула Дидаскалае эмнэхын тула эльгээбэбди. Үбшэниинь шэнжэлhэн тухай мэдээсэлнүүдые Салоникиhоо абажа хабсаргабабди».

(СССР-эй Элүүрые хамгаалгын министерствын захиралтаhаа).

Иигэжэ 24 наhатай грек басаган Москва хотын Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжада оршодог зүрхэ-hудаhанай хирургиин институдта эмшэлүүлхээ оробо. Врачнар тэрэниие үзэхэдөө, зүрхэниинь үбдөө гэжэ тодоруулаад, операци хэхээр шиидхэбэ.

Лула тухай би үшөө юушье мэдэхэгүй байгааб. Зүгөөр Афинаhаа ерэhэн саарhан дээрэhээ харахада, ородой хирургнууд аргалжа шадаха гэжэ тэрэнэй үнэн зүрхэнhөө этигэhыень ойлгоо бэлэйб. Уулзабабди. Бүлхытэрөө бархирhан, уйдхартай нюдэтэй басаган байба... «Лула, шамайе хүн гомодхоогоо гү?»—гээд асуубаб. Грек басаган харюусабагүй. «Нютагайнь хүн эндэ наhа барашоо. Грек яhатан. Зүрхэндөө операци хүүлээд, наhа барашоо»,—гэжэ Лулатай нэгэ палата соо хэбтэhэн ута хара гэзэгэтэй хүршэ басаганиинь харюусаба.

«Дмитрос наhа барашаба. Тэрээндэ операци хэhэн хирургые коридорто хараабди. Тэрэнэй шэг шарай ехэл зүдэрэнги... хүхэ сагаан... Дмитрос операци хэ гэжэ өөрөө баалаа ха юм. «Мүр ганса болоо. Гэнтэ бараг болошохо аaламбиб?»—гэжэ тэрэ хирургда хэлэhэн, операци хэхыень гуйhан байгаа.

Теэд бараг болоогүй бшуу даа. Алма-Атаhаа эндэ аргалуулхаа ерэhэн минии хүршэ Майя: «Ши бидэ хоёр ондоо зон гэшэбди. Заатагүй бараг болохо ёhотойбди»,—гэжэ мүнөөдэр намаяа зоригжуулаа. hахюуhамни. хэшээрыш, ород басаганай үгэ бэелэг лэ. Тэрэш hайн басаган. үдэр бүхэндэ намда жэмэс үгэдэг. Түрэлхидынь Алма-Атаhаа элбэгээр эльгээдэг. Гансал муу юумэнь юуб гэхэдэ, Майя бидэ хоёр удаан хөөрэлдэжэ шаданагүйбди. Майя казахаар, ородоор, англи хэлэн дээрэ дуугардаг. Харин грек хэлэ мэдэхэгүй бшуу. Теэд яаха гээшэбши?»

(Москвагай институдта хоёр hара соо байха үедөө Лулын бэшэhэн үдэр үдэрэй тэмдэглэлhээ).

Лула стюардесса боложо, олон гүрэнүүдээр ябаха, ехэ юумэ үзэхэ хараха гэжэ шэбшэдэг hэн. Тиигээд лэ гэнтэ үбшэлшоо ха юм даа. Салоникиин гэрэйнь сонхоор харагдажа байдаг далайнгаашье эрьеэ Лула ошожо шадахаа болёо. Москва ерэхэдээ, Совет ороной ниислэл хотые хараха аргань болоогүй. Теэд эмнэлгын институдай палата соошье хэбтээд, Лула Москватай танилсажа эхилбэ. Георгий гэдэг грузин яhанай хүбүүхэн Лулые Москватай танилсуулаа. Тэрэ Лулын доодо дабхарта хэбтэдэг hэн. Тиин Георгий дээдэхи дабхартаа гаража, Лулада Москва хотые зураглажа үгэдэг болобо. «Энэ—Кремль, харин энэ—Пушкинай талмай гээшэ». Лула тэрэ хүбүүн хоёр эжэлшээ. Юундэб гэхэдэ, грек басаган Танас гэжэ дүүтэй ха юм.

«Эжы, эндэхи ахалагша врач шамайе багаханшье hанаагаа бү зобог гэжэ захина. Намда хэhэн шэнги операцинууд Советскэ Союзай томо хото городуудта хэгдэхэhээ гадна, хүдөөгэй больницадашье хэгдэдэг юм байна.

Хоюулаа ябахадаа. «Глори» гэдэг кафедэ нэгэ грегые харaa hэмнайбди. Тэрэ заатагүй Москва ошожо аргалуулха ёhотойш гээ hэмнай. hанана гуш? Тэрээнтэй уулзаа hаа, намhаа баяр баясхалан хүргыш. Тэрэ Москвада аргалуулаад, элүүр болоод, ехэ нютагаа бусаhан байгаа. Харин бишье тэрээн шэнги элүүр энхэ болонхой шамдаа бусахаб. Гансахан нёдондо жэл энэ институдта тэрээнhээ гадна, үшөө долоон грек яhатан аргалуулаа юм байна. Юрэдөө нам тухай hанаагаа зобоhоной хэрэггүй. Минииингээ эдэгээд бусатар таанаднил бултадаа hайн байгты».

(Лулын түрэлхидтөө бэшэhэн бэшэгhээ).

Лулада операци хэхэ хирург Наум Генинтэй хөөрэлдэбэб. Үндэр, маряагүй, душөөд наhанай хүн. Тэрэ 300 хүндэ зүрхэнэй операци хэhэн намтартай. «Операциин hайнаар үнгэрхэ байhанда Та, Лула, мэтээр этигэнэ ёhотойт?» — гэжэ hурабаб. «Лула зоригтой басаган. Зүрхэнэй иимэрхүү үбшэниие эдэгээдэг юм гэжэ ман тухай тэрэш дуулаhан байна ха юм». «Тиихэдэ операци урагшатайгаар үнгэрхэ юм ха юм даа?». Генин харюу хэлэбэгүй.

«Ноябриин 14. Зүрхэнэйнь сохисо түргэдэбэ. Амяа абажа ядана. Толгойнь эрьенэ. Теэд эмшэлхы хэмжээнүүд абтаа...»

(Операци хэхынь урда үдэр тэмдэглэгдэhэн Лулын үбшэнэй түүхэhээ).

«Лула, басагамни, шинии бараг болохо байhанда би нэгэ заашhэжэг hананагүйб. Дахяад лэ далайдаа гүйжэ ошодог болохош. Тиихэдээ одоо хүрьгэн хүбүүдhээ арсахаа болихош. hанана гуш, «үбшэн hамган гээшэ үбшэн эрэ хүндэшье хэрэггүй ха юм»,—гэжэ намда хэлэгшэ hэмнайш. Харин мүнөө, Москвагай врачнарай оролдолгын ашаар, ши, хамаг хүнүүд шэнги элүүр энхэ болохолши.

Лула, ши ехэ олон, hайн hайхан сэдьхэлтэй хүнүүдээр суг хэбтээ хүн байнаш. hайн hайхан хүнүүд шинии хойноhоо хаража, оролдожо байдаг юм байна. Бидэ ехэ баяртайбди. Тэдээндэ баяр хүргэнэбди. Илангаяа би шинии түлөө оролдодог санитаркада дуратайб. Ягаадшьеб тэрэ санитарка манай эндэхи Евлаби хүгшөөдэ адлил. Урин эелдэр, хүхюун дорюун. Ши тэрэ санитаркые манайда айлшалаарай гэжэ заатагүй уряарай».

(Лулын эхын бэшэгhээ).

Тэрэ санитаркые «хүгшөө» гэжэ нэрлэдэг юм. Өөрынь үнэн нэрэ Валя. Тэрэ 21-тэй. Валя медицинскэ институдай 2-дохи курсда hурана. Валя Лулада ехэ hайнаар хандадаг, оролдодог. Лулашье, мүн өөрынгөө ээлжээндэ, Валиин hуралсал тухай hуража байдаг, hуралсалдаа амжалта туйлахыень хүсэдэг юм.

Лула хоёр hахюуhатай. Нэгыень хүзүүндээ зүүгээд хэбтэдэг, нүгөөдэнь дэрын хажууда үлгөөтэй байдаг. Лула тэдэнээ этигэдэг, тиибэшье hаа юун лэ ааб гэжэ hанадаг.

«Операци хэхэ үдэрэй дүтэлхэ бүри hанаагаа зобоноб. «hайнаар үнгэрхэ гү?»—гэжэ врачнарhаа hуранаб. Тэдэнэр энезбхилэн, hанааем заhана. Эндэ хэбтэжэ байhан үбшэнтэн дандаа эмшэлжэ байhан врачнараа эгээл дүй дүршэлтэй, урин зулгы гэжэ тоолодог юм. Бишье Генинние тиимэ хүн гэжэ hанадагби».

(Лулын үдэр үдэрэй тэмдэглэлhээ).

«Ноябриин 15. Энэ үдэр операци хэгдэхэ. Хирург—доцент Наум Генин. Ассистент—врач Сулико Палавандашвили».

(Үбшэнэй түүхэhээ).

...Хэдэн студентнэртэй хамта би хоёрдохи дабхарта мүнсэгэр түхэрээн шэл сонхоор доошоо харан зогсоноб. Эндэhээмнай операци хэдэг таhалга альган дээрэмнай байhан шэнгеэр харагдана. Энэ сагтаа Лулые асархань. Анастезиолог үбшэнтэниие хүлеэнги. Тэрэ басагые час хахад соо унтуулха бшуу. Магад Лула унтаха үедөө зүүдэндээ hахюуhаяашье хаража магад. Эдэгээд байхадаа, абарагша hахюуhаяа баяр баясхалантайгаар таалаха бшуу. Энэ hахюуhанайнгаа ашаар лэ Лула хамаг хүнүүдые түлөөhэгүйгөөр аргалдаг Советскэ Союзда ерээ бэшэ аал? Энэ hахюуhанай ашаар Лулада шадамар бэрхэ хирург дайралдаа бэшэ аал? Сэхыень хэлэхэдэ, институдай табин хирург айхабтар бэрхэ мэргэжэлтэд юм. Тэдэнэр дандаа эрдэмэй кандидадууд, докторнууд. Тиибэ яабашье...

Энэ сагтаа Лулые асарха. Энэ операцинь Москвадахи зүрхэ-hудаhанай хирургиин институдта 1956 онhоо хойшо хэгдэhэн 6074-дэхи операци болохо. Эдэ операцинуудай зарим хубинь хари гүрэнhөө ерэhэн—Болгари болон ГДР-hээ, Монгол болон Югославиhаа, Куба болон Кипрhээ ерэhэн үбшэн зондо хэгдэhэн байха юм. Бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоhон врачнар институдта хүдэлмэрилдэг. Эндэ Эсэгэ оронгомнай, мүн хилын саана бүтээгдэhэн мүнөө үеын эгээл шэнэ түхеэрэлгэнүүд, шэнэ эмүүд бии. Энэ институдта ехэ наhатанай зүрхэндэ операци хэхэhээ гадна, түрэхын зүрхэ мүутай нарай нялха үхибүүдтэшье операци хэдэг юм. Мүн бусад хото городуудта, хүдөө нютагуудта хүдэлмэрилхэ эрхим hайн мэргэжэлтэй врачнарые эндэ бэлдэдэг...

Лулыешье асарба.

«Сээжым зүүн хажуу бөөгнэрөөд, мэдээ орошобоб... Гурба дахин намда шуhа тарьяа. Мүнөө зосоохи ород шуhан грек шуhанhаам ехэ болобо хаш.

Операци хэхэ үедэ байлсадаг сестра, Валя шэнги, эдир залуухан. Тэрэ намайе хайрлаhан нюдөөр ходо хаража байгаа. hүниндөөшье тэрэ басаган намайе шэртэн хаража байhан шэнгеэр hанагдадаг hэн. Хуушан палатадаа ошохотойгоо адли, сонхо дороо үхибүүдэй хашхаралдахые дуулабаб. «Лула, Лула, Лула!»—гэжэ тэдэнэр хашхаралдана. Тэдэ—үбшэн үхибүүд—больницын сэсэглиг соогуур ябадаг, наададаг hэн. Тэдэнэр минии эдэгэhэндэ намтай хамта баярлаа бшуу».

(Лулын үдэр үдэрэй тэмдэглэлhээ).

Декабриин 13-да Лула Дидаскала институдhаа гараба. Үбшэнэйнь түүхын дэбтэр дээрэ эгээл hүүлшынь, эгээл богонихон мүр бэшэгдээ: **«Эдэгэбэ».**

Людмила **БИРЧАНСКАЯ,**
АПН-эй корр.

Эрдэм ухаанай бага академинууд

Академиин эгээн залуу гэшүүниинь 14 наhатай. Энээниие эрдэм ухаанай бага академи гэжэ нэрлэдэг. Манай орон дотор иимэ дээд хоёр академи: нэгэниинь—Крымэй областьдо, нүгөөдэнь—Коми АССР-тэ бии болонхой. Дэлхэйн суута математик, академик А. Колмогоров аха классуудай hурагшадые хүмүүжүүлхэ талаар Москвада болоhон [illegible] зүблөөн дээрэ хэлэхэ зуураа, залуушуулай дунда классай гадуур ябуулагдадаг иимэ янзын хүдэлмэри үргэнөөр таhаргалагдан ойлгуулагдаха ёhотой гэбэ. Юундэб гэхэдэ, [illegible] hүүлэй үедэ улам үргэн болохо байна.

Крымэй эрдэм ухаанай бага академи—«Эхэ орон шамдаа, хүн болол, оной зориг, уран шадабарияа зорюулнаб» гэжэ [illegible]. Энэнь аха классуудай 3 мянга гаран hурагшадые нэгэдүүлнэ. [illegible]

олимпиаданууд хабаададаг, элдэб hониин моделнүүдые ухаалан бүтээдэг юм...

Ерээдүйн астрономууд нарын [illegible] байдалые шэнжэлхэ [illegible] программаар научна хүдэлмэри ябуулна. Үнгэрэгшэ зундаа эдир археологууд [illegible] эд зүйлнүүдые шэнжэлээ. Эдир математигууд тон ороо бодолгонуудые бододог, конструкторнууд—тоо бодолгын машинануудые зохёодог болонхой. [illegible] эрдэм-шэнжэлгын экспедицинүүдтэ хабаадана.

Жэшээлхэн хэлэбэл, академич гэшүүд—Крымскэ областиин Красногвардейскэ районой Октябрьскэ hургуулиин hурагшад [illegible].

Крымэй эрдэм ухаанай (hургуулиин) академи [illegible]. Тэрэнэй президентээр физико-математическэ эрдэмэй доктор [illegible] hунгагданхай. [illegible]

[illegible] шэнжэлгын хүдэлмэри [illegible].

Коми АССР-эй эрдэм ухаанай бага академи воскресениин үдэшүүдтэ 1500 hурагшадые хабаадуулан, хэшээл үнгэргэдэг. Тэрэнэй филиалнууд Воркутада, Ухтада, Сыктывкарта [illegible]. hуралсалынь хоёр жэл үргэлжэлдэг. [illegible]

Эндэхи 9 факультедтэ юрын орологдо хэшээл гаргуулжа, [illegible]. Академиин эгээн залуу гэшүүн [illegible] республикын 180 гаран эрдэмтэн [illegible]. Тэрэнэй президентээр геграфиин эрдэмэй доктор В. Витязев hунгагданхай.

Академиин гэшүүн hурагшадай [illegible] СССР-эй Наукануудай академиин Комидахи филиалай президиумэй эрдэмтэ секретарь Н. Кузькокова зүблөөн дээрэ хэлээ.

ТАСС-ай корр.

Москва.

(РАССКАЗ) Д. ЭРДЫНЕЕВ

ҮРГЭМЭЛ БАСАГАН

ДАМДИНАЙ үүдэ тоншоходонь, Цыремжа гаража ерэбэ.

— Дамдин гүш? Оро ерэ!.. — гэжэ тэрэ энеэбхилэн угтаба: — Аба эжы хоёрни айлшадые урихаяа ошоо. Минии арбадахиие дүүргэһэнэй гэжэ сайлалга хэхээ һанаа ха,— гэжэ Цыремжа тэрээндэ мэдүүлбэ.

Сайлалга... Басаганай дунда һургуули дүүргэһэнэй баяр. «Хэды олон эхэ эсэгэнэр баярлаба гээшэб!» — гэжэ Дамдин өөртөө бодон, Коробковтоной гэр соохиие харана.

Дүрбэн таһалгатай ехэшэг лэ гэр. Газаахаа орон сасуу кухнинь эхилнэ. Үргэншэг стол дээрэ үнгэ бүриин эдеэн түхеэрэгдэнхэй. Наадахи таһалгын гурбан томо шкафууд соохи номууд хүрэ хүрэһөөр Дамдинай нюдэ буляана. Тэрэ эжэлүүдгүй бодожо, таһалгын эгээл дундахи түхэреэн стол дээрэ табяатай байһан «Огонек» журнал абаад, ханын хажуудахи хара дирмантин бүреэһэтэй диван дээрэ ошожо һууба.

Цыремжа альбомоо асаржа үгөөд:— зон ерэхэ болоо ёһотой... Хүлеэжэ бай, би хэхэ юумэтэйб», — гээд, эдеэнэй таһаг уруу оробо.

Дамдин гансаарханаа үлөөд байхадаа, бүхы айлшадһаа тон түрүүн ерэһэндээ аягүйрхэбэ. Коробковтоной бүлые һайса танидаг, түрэл хүнүүд мэтэ гансата бэшэ бэе бэедээ оролсодог тула бараг юм аабза гэжэ сэдьхэлээ тэгшэрүүлбэ.

Уданшьегүй үүдэн түрд нээгдээд, гэр соо шуугаатай болобо. Ерэһэн айлшадайнгаа хубсаһа хунарыень Цыремжа тайлуулжа үлгөөд, залда орохыень уриба. Дамдин мэтэр бодожо, тэдээндэ һууряа үгэбэ. Ерэгшэ айлшадтай хөөрэлдэһөөр танилсаһаар байтарнь Павел Семеновичтон үшөө хэды хүнүүдые дахуулһаар оробо.

Коробковтон талын нэгэ буряад малшадһаа үргэжэ абаһан энэ Цыремжа басагаяа түрэһэн лэ үридэ тоолодог. Бүри үнихэн даа. Коробков өөрөө Цыремжагай түрэһэн эсэгэ Хайдаб гэгшэтэй Смоленск шадар дайлалдажа ябаа һэн. Хаяа хадхажа һуудаг нютагайхид суггаа ябаһандаа аргагүй баясаад бэлэй. Теэд тэрэ баярынь удаан соо дүлэтөөшьегүй һаань, дайсанай харата һомонһоо хүндөөр шархатаһан Хайдаб нүхэртэйгөө хахасаха дээрээ иигэжэ хэлээ бэлэй:

— Павел, шиимни заатагүй түрэл нютагаа бусахал байхаш. Харин бишни хайшан гэхэбиб? Энэ үхэлэй шарха намайешни нүхэ уруу түлхижэ болохо. Хэрбээ намганайм хадамда гараһан байгаа һаа, нүхэр, басагыемни бэедээ абаарайш.

Яахаб даа. Дайн гээшэмнай тоогүй олон хүнүүдэй ами наһые урэбхеэ һэмнай. Тиихэдэ Хайдабшье түрэл нютагаа бусаха жаргалгүй байшоо. Үбгэнэйнгөө фронтдо наһа бараа гэхые дууламсаараа Цыремжагай эжы хоёрдохи хүнтэй дэрэ нэгэдхүүлжэ, шэнээр айл бүлэ боложо түбхинөө бэлэй. Нүхэрэйнгөө захяае Коробков бэелүүлхын тула Цыремжагай эжытэй бага бэшэ тоосолдоһон юм. Коробковой үйлэ зоболондонь Цыремжагай хойто эсэгэ туһалалсаһан. Юуб гэхэдэ, хойто эсэгэнь ехэ муухай һанаатай, бишыхан Цыремжае газаалдаг байгаа.

Басаганайнгаа дунда һургуули дүүргээд, хүдөө нютаг ажаллахаа гараха болоһондонь Коробковтон тэнсэлгүй баярлаһан, басагамнай зондо туһатай хүн болобо гэжэ омогорхоһон байха. Тиимэһээ нютагайхидаа суглуулжа, баяр зугаа хэхэ гэжэ шиидэһэн юм. Үнэхөөрөөшье яһала һайхан баяр гээшэ. Хүнэй басаган харгыда гараа.

* * *

Зунай сэлмэг үдэшэ. Огторгой тунгалаг.

Дамдин Цыремжа хоёр хашаагай үбэртэхэнэ зогсоно. Амин һүдалайнгаа сохисоор бэе бэеэ олоһон, дурлалсаһан хоёр инагууд.

«Түрэһэн эхэ эсэгэнь бэшэл даа. Теэд Цыремжа энэ алай түрэһэн лэ басаганиинь байна. Тэрэнэй түлөө ямар ехээр оролдоноб? Гаргаһаншье басаганһаа үлүүгээр һананад», — гэжэ Дамдин шэбшээд, «Туяа» колхоздохи хүгшэн эжы тухайгаа һанаата боложо эхилнэ. «Намайе тэдэш иимэ һайханаар угтахагүй даа... Түргэн даа... Түргэн лэ ажалда ябаха шухала. Теэд абгатамни баярлаһаншье янза үзүүлхэгүй» гэжэ уйдана.

— Дамдин, юундэ аниргүй һуунабши? Хөөрэлдэел... Али Должодойнгоо ерээгүйдэ муудана гүш?

— Үгы даа... Юрэл элдэб бодол толгойдом ороно даа... Үнэншэхөөр бэшэ. Ута замда гараба гээшэлди даа. Ажабайдалаа өөһэдөө зохёожо эхилхэмнай...

— Дамдин, ши ямар колхоз гарахаяа ябанаш? Юундэ мүнөө болотор хэлээгүйбши?.. Һургуулида ошохоо болёоб, хүдөө гарахамни гээ һэнши, — гээд, Цыремжа урдаһаань шарайбшалан хараба.

Дамдин түр зуура аалин һуугаад, басаган тээшэ эрьелдэнэ:

— «Илалтаяа» ошохомни... Энэ минии түрэл колхоз! — гэбэ.

Цыремжа шэг шарайгаа гэнтэ хубилгаад, урагшаа даб гэхын тэдыһэ:

— Дашатай сүг нэгэ колхоздо ажаллахашни гээшэ гү?

— Тиигэхэмни гээшэл ха...

Басаган гэнтэ абяагүйхэн даруу боложо, нэгэ өөрын бодолдо дарагдан, шэмээгүйхэн байһанайнгаа һүүлдэ:

— Харин би холын колхоз гарашоо һаа гэжэ һанаад ябанаб, — гэбэ.

— «Илалта» ошохомни гэдэг бэшэ һэн гүш?

— Тиимэ.

— Теэд юундэ гэнтэ?..

— Тэндэ Дашын ажалладаг хада.

— Сүг ажаллаха дурагүй гээшэ гүш?

— Тэрэниие́шни харахашье дурамгүй. Мал адуулһан пастух шэнги хүнэй хойноһоо дахалдажа һалахагүй гээшэнь!

— Яагааб? Али би зэмэтэй гүб?

— Үгы ааб даа. — гэжэ Цыремжа Дамдиниие хүзүүдэн һагад таалаба.

— Ямар гээшэбта даа, таанад, басагад!

— Ямарбибди?

— Нэгэл һонин юумэ гаргажа ябаха...

* * *

Дамдин тэрэ һүни унтажа шадабагүй. Мүнөө үдэшэ Коробковтондо ошоһоноо, Цыремжатай хөөрэлдэһэнөө дахин дахин һанажа сонходо зогсобо. Должод тухайгаашье ехэл бодолгото боложо байгаа һэн. Должодынь тад ондоо болонхой. Нэгэл тиимэ танигдашагүй. Тиихэдэ Цыремжа? Теэд юугээрээ энэ басаган Должодһоо ондоо гээшэб? Юугээрээ? Дамдин харюу оложо ядаһа. Юундэб даа урданайнь Должод бэшэ шэнги. Ойлгохын аргүй. Нэгэл һэбхихэн эрбэгэнүүхэн болоо.

Дамдинай эрьелдэн гэхэдэ урдань Цыремжагай хойноһоо гүйжэ, һалаха һандахагүй Даши тракторист арбайжа байба.

Теэд яахаб? Цыремжа, Должод, Даша...

* * *

Коробковтоной сонхын гэрэл таршанхай. Тойроод аалин нам дуу. Гансал Ага голой уһан ... тамаржа ябаһан һарын гэрэл ... руун сонхонуудай эгээл урдахи толо сасана. Бүхэли үдэр элдэб һайхан дуунуудаа хангюурдаһан шубуу шонхоршье абяа шэмээгүй. Гансал уляангирнуудай набшаһан һаршаганана.

Даша сонходо маряан дүтэлөөд, зүрхэсэн зогсобо. Ялалта байгааша сонхын шэл тээшэ хэдэн удаа гараа абаашана. Теэд зүрхэ нэгүй. Гэнтэ буруу, ондоо таһалгын сонхо тоншожорхино аа гүб гэжэ бодоно. Теэд лэ ямар бэ даа нэгэ булигдашагүй хүсэн тэрэниие урагшань ябуулбагүй.

Хойто үглөөниинь Дамдин Коробковтоной үргэмэл басагантай инаг Цыремжатайгаа сугтаа ажаллахаяа холын хүдөө колхоз мордоо бэлэй.

Аполлон ТОРОЕВ

ЖАРГАЛАЙ ДУУН

Буряадай ульгэршэн А. А. Тороевой хөөрэжэ үгэһэн онтохонууд яһала олон юм. Тэдэниие́нь илангаяа үхибүүд ехэ һонирхон уншадаг «Ленин багша» гэһэн ульгэргэйнь танилсаагүй хүн үсөөн байжа магад. Үргэн дэлгэр СССР—ороной арадууд В. И. Ленин тухай ульгэр түүжэнуудые яһала найруулһан ха юм.

Мэдээжэ ульгэршэн далан наһаяа гаталаашье һаа, эсэхые мэдэнгүй ажаллаһаар, ульгэр онтохонуудаа бэшэһээр зандаа.

Тэнюун намар,
тэнюун намар
Тариан далай эбхэрнэ.
Боохон дайдам—
Баян дайда,
Баатар ажал бусална.
Аяр шара алтан орсоһон
Альган дээрэм яларна.
Үхэр малнууд, адуун һүрэгүүд
Идым голоор хомирно.
Харасашьегүй һаа,
хараад һуунаб
Хада уула, майла талаяа.
Тоомтой аялгаар дахин
дууланаб
Түрүү хүбүүд—тариашад
танаа.
Комбайнер хүбүүд
Хойшолхогүй уряалтай:
«Заал һаа, илаад гараеы....
Залуу наһамнай урагшатай!»
Бү мэдэе, хэнинь илахаб,
Баатар ажалайнь дүнгүүд
хэлүүжэ.

Үбгэн ёһоор дуугаа
дуулахаб—
Ульгэр түүхэ өөһэд тухай
Үшөө дахин түрүүжэ.
*** * ***
Һэнжүүхэйдэл һара
һанжана
Тэнгэрийн оёоргүй үндэрһөө.
Шунта нютагни нойртоо
һажана
Шэнисын хуншуухан
үнэрһөө.
Үгы, хэншье унтанагүй—
Үдэр, һүниншье шууяатай.
Тариатай машинад гүйнэ
олоор
Түрэл нютагайм голоор.
Богомолов Степан—түрүү
шофёр
Баясхаланта дуугаа дуулана
оньһоор:
Эх, шофёр, шофёр!
Шуудам түргөөр
табилуулыш,

Хүндэтэ болоһон ажалаараа
Хаана янашье илгарыш .
Үхэр малдаа шэмэтэ тэжээл
Үлүүтэ баяар ургуулһан
Хэн гээшэб,
Хэнэй хүбүүм тэрэмнай?
Хэлэһүүб сохомынь:
Хаанашье шалгарһан
Хохорскын хүбүүн—
Шагнахметов Белал.
*** * ***
Иимэ баяар хараагүй һэм
Идынгэ голые, Шунта
нютагаа.
Илгаруулнаб, танинаб,
хүхинэб.
Иигээд лэ дүүргэхэм
зорюута дуутаа.
Хадаса тариан—баян
ургаса
Баһа модоо манайдал.
Ажаллая, нүхэд, хүлһөө
гараса,
Тариагаа сагтань хуряаел.
Эхэ орондоо элбэгээр тариа
Энэ жэлдэ гүйлгалаабди.
Хүсэтэ ехэ ажалай духаряа
Хурим түримөөр угталайбди.
Баян даа колхознай,
Ажабайдалнай хүгжэнэ.
Сэсэн мэргэн партимнай
Сэсэн коммунизмда хүтэлнэ.

ТОБШОХОНООР...

☆ **Бэшүүрэй дунда** һургуулида үдэшэндөө хүн зон олоороо суглардаг болоо. Хүдэлмэришэд үдэшэндөө сугларжа, жолоошод, мотоциклистнүүдэй курсада һуралсана. Мүнөө тус курсада 35 хүн бэшүүлээд, хэшээлнүүдтэ ябажа эхилбэ.

Г. АШИРОВ.

☆ **Толтой нютагта** үнгэрэгшэ намар дунда һургуулиин байшан шэнээр баригдажа, ашаглалгада үгтэһэн юм. Мүнөө эндэ үхибүүд хэшээлдээ ябахаһаа гадна, уужам һаруул мастерскойнуудта орожо уран гартанай дүй дүршэлдэ һурана. 5—8-дахи классуудай һурагшад һаянай 260 түхэригэй хэрэгсэлнүүдые һургуулида хэжэ үгэһэн байна.

Б. БИРБАЕВ.

ДҮРБЭН ЭХИР БАСАГАД

Рязаньска областиин Хадамской районой «Восход» тосхондохи магазинай наймаалагша Лидия Розова дүрбэн эхир басага түрөө. Тэдэнэй эгээ багань 1 килограмм 500 грамм, эгээн ехэнь—1 килограмм 650 грамм шэгнүүртэй байба.

Түрүүшынхеэ түрэһэн, хори наһатай энэ залуухан эхэ ямаршьегүй хүнгэрөөд, мүнөө һайн байна. Басагадайнь шэгнүүр нэмэнэ.

ТАСС-ай корр.

ТУЛАЕВАЙ НЭРЭМЖЭТЭ ДРУЖИНА

Үдэшын табан сагта Хурамхаанай найман жэлэй интернат һургуулида ерэбэб. Үхибүүд үдэшынгөө хэшээлдэ бэлдэжэ, номоо үзэжэ, сүлөөгүй. Гэбэшье заримаиинь хэшээлдээ ороногүй. Өөһэд хоорондоо шэбэнэлдэн һагад хөөрэлдэжэ байтарнь багшань аалин дарууханаар дуудаба.

Эдэмнай хэд бэ? Советскэ Союзай Герой Жамбал Тулаевай нэрэмжэтэ дружинын пионернүүд. Хэшээлэйнгээ һүүлээр хэһэн ажалайнгаа дүн гаргахаа сугларһан байгаа.

Аалин даруу хөөрөөнь шагнахада ехэ аятай зохид бэлэй.

— Витя, хэды килограмм үнэһэ суглуулаабши?—гэжэ байгаад бэеэр үндэрхэн басаган асууна.

— Долоон килограмм,—гэжэ саадань харюусана.

«Гурбадахи «А» класс табин килограмм үнэһэ суглуулаа» гээд тэрэ басаган дэбтэртээ бэшэбэ.

— Бидэ шубуунайнгаа аргалые Хурамхаанай совхоздо тушаагаабди,—гэжэ жаахан хара басаган энеэбхилэн дуугарна.

Табадахи «Б» классайхид хоёр центнер үнэһэ, гурбан центнер шубуунай аргал суглуулжа, Хурамхаанай совхоздо тушаагаа — гээд хонгёохон хоолойтой хүбүүн дуугаржархиба.

Үхибүүдэй хөөрэлдэхые яһала анхаралтайгаар шагнажа байһан багшань:

— Бэрхэл гээшэт. Бэе бэедээ ходо хамһалсаад ябаха хэрэгтэй, —гэжэ тэдэниие өөгшөөбэ.—Һурахадаашье, ажаллахадаашье Жамбал Тулаев шэнги ябаарайгты.

Буряадай алдарта хүбүүн Жамбал Тулаевай нэрэмжэтэ дружинын пионернүүд эрхим һайнаар һурахаһаа гадна, түмэр түдэгэ, шубуунай аргал, үнэһэ суглуулдаг, дүүнэрээ ходо дүмэжэ, аргашадал соогоо хамһалсажа ябахые оролдодог юм. Занятиһаа гадуур юу хэһэн, яаһан тухайгаа үхибүүд үдэр бүхэндэ хэлсэдэг заншалтай. Жэшээнь, иимэрхүү түхэлэй хөөрөө тиихэдэ шагнаа бэлэйб.

Түргэн хурса харасатай Дариханда дары дэбтэр соогоо юушьеб буулгажа абана.

— Би Дарицыдендэ Пушкинай «Капитанай басаган» гэһэн ном уншажа үгөөб,—гээд буржагархан үһэтэй Гарма хүбүүнэй хэлэжэ үшөө дууһаагүй байхада, сааданһаань:—«Би тэрээндэшни Александр Фадеевэй «Залуу гварди» уншажа үгөө һэм»,—гэбэ Виктор Цыдыпов.

— Би Дүүгэймаада тоо бодолгоорнь ходо заажа үгэгшэб.

Дариханда Бубеева тус дружинын түрүүлэгшэ юм. Дэбтэрэйнь нэгэ хуудаһан дээрэ иигэжэ бэшээтэй: Батын Доржотой ехэ һайнаар хүдэлмэрилхэ ёһотойб. Тэрэ хэшээлдээ муугаар бэлдэдэг, хэрзэгы зантай.

Хожомынь Батын Доржо мэдэхээр заһаржа, һайжаржа эхилһэн юм. Энээндэнь Дарихандын, дружинын гэшүүдэй нүлөөн байха.

С. АНГАБАЕВ.

Спорт Спорт Спорт

ДАХИНАА ШАЛГАРБА

Бүмбэгэтэй хоккей наадаараар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн эхилбэ. Һонирхолтой энэ мүрысөөндэ хүдөөгэймнай спортсменүүд хабаадалсаа. Мүнөө һүүлшын уулзалганууд үнгэрэгдэжэ, али командын түрүүлхэ, нүгөөдүүлэйнь хэдыдэхи һуури эзэлхэ болоһон тухайнь элирүүлэгдэбэ. Кабанскын аймагай хоккей наадагшад хүршэ —Прибайкалиин спортсменүүдтэй түгэсхэлэй уулзалга үнгэргэбэ. Эдэнэрэй али нэгэнэй шүүгээ һаа, тэрэ командань гурбадахи һуури эзэлхэ баатай болоһон. Кабанскын хоккеистнүүд урда үдэрынь Загарайн командатай наадахадаа, 5:1 тоотойгоор шүүгдэһэн юм. Харин эдэнэрынь Баунтын спортсменүүдтэ аяар 7:1 тоотойгоор шүүгдэжэ, хойшоо гараһан байгаа. Кабанскынхид Баунтын командые шүүһэн дээрэһээ, дүн хамтадань дүрбэн очкотой болоод ябаһан юм.

Республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ Кабанск, Прибайкалиин аймагуудай хоккеистнүүдэй наадахыень харахые хүсэгшэд олон байгаа. Кабанскын спортсменүүд шүүхэл хэбэртэй, үсэд һайнаар добтолжо, нүгөөдүүлээ яһала тухашаруулна. Наадаанай эхилһээр 15 минутын ябажа байхада Виктор Вычикжанин түрүүшын бүмбэгэ Прибайкалиин командын ворота руу оруулжархиба. Харюугай бүмбэгэ сохихые оролдоһон прибайкалиинхид хэдэн удаа нүгөөдүүлэйнгээ тала руу сүмэрэн ороно. Ялын бүмбэгэ буланһаашье сохёод үзэнэ. Теэд үрэ дүн гаража үгэхэ юм бэшэ. Бирагүйгөөр наадажа эхилһэн эдэнэрээ шүүхэл гэһэн зорилго урдаа табиһан Кабанскын аймагай спортсменүүд үшөө нэгэ бүмбэгэ эдэнэртээ сохижо оруулба.

Наадаанай хоёрдохи хахадта Кабанскын хоккеистнүүд бүришье эмхи гуримтайгаар добтолжо мэдэнэ. Талмайн баруун талаар добтолжо ороһон эдэнэр бүмбэгын урдаһаа харайжа гараһан Александр Ягодиндаа тэрэнээ үгэжэ, тэрэ дороо гурбадахи бүмбэгэ прибайкалиинхидай ворота руу сохигдошобо. Нааданшье дүүрэхэ тээшээ болонхой. Кабанскын спортсменүүд добтолжол, добтолжол ябана. Эсэн татаһан хоккеистнүүд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн, бүмбэгын хойноһоо шуран хурдаар һолжорон иишэ тиишээ харайлдана. Һүүлшын минута. Талмайн тэг дундаһаа гансаараа харайжа гараһан А. Иванов бүмбэгээ нэгэшье хамгаалагшада абхуулангүй, шадамар бэрхээр добтолходоо, дүрбэдэхи бүмбэгээ Прибайкалиин командын ворота руу сохиһон байна. Энээгээр наадан дүүрэжэ, Кабанскын хоккеистнүүд гурбадахи һуури эзэлхэ болобо.

Түгэсхэлэй наада—түрүүшын хоёр һууриин түлөө хоор хоорондоо наадаһан Хоринн, Түнхэнэй хоккеистнүүдэй уулзалга 3:2 тоотойгоор дүүрэв. Эндэ Хоринн хоккеистнүүдэй команда шалгаржа, дахинаа республикын чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Хоринн команда зоныш мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олоһон байна.

Т. БАДМАИН.

Улаан-Үдын багшанарай училищиин студентнүүд Вера Хухузеева, Дынцэма Даржаева гэгшэд уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаададаг юм. Эдэнэр элдэб арадуудай хатар наадахадаа бэрхэнүүд.

АРСАЛАНУУД ПОЕЗД ТОГТООБО

Дар-эс-Салам-Танга гэжэ замаар ябаһан поезд (Танзани) Кинонко станцида дүтэлжэ ябаба. Түмэр харгын далан дээрэ дүтэлжэ ябаһан поездыень хүдэлэнгүй хаража байһан бүлэг арсалануудые машинист ажаглаба. Машинистын тормозлобошье, нэгэ арсаланиинь локомотивай мөөр доро орожо хосороо.

Иигээд хэрэг дүүрээгүй. Эрид тормозлоһоной эсэстэ нэгэ платформонь харгыһаа халижа, поездын замыень хааба.

Эндэ заһабариин бригада дуудагдажа асаруулагдабашье, мүртэй юумэ хэжэ шадаагүй. Юуб гэхэдэ, хэрүүлхэһэн арсаланууд холо ошожо үгөөгүй, халтад гэбэл добтолхоор байба. Үхэгшынгөө түлөө эдэ арсаланууд үһөөгөө абаха һанаатай байгаа хаш. Заһабариин хүдэлмэришэд энэ үедэ платформые харгыдань табижа эхилбэл, аюулда орохол байба.

Арсаланууд 6 часай туршада хүдэлмэришэдые һаатуулаа. Хожомынь эгээл томонь шугы тээшэ тэгүүлжэ, бэшэнээ дахуулаа юм ха.

Энэ хадаа һүүлэй сагта түмэр харгын хүдэлмэриие һаатуулһан хоёрдохи ушар мүн гэжэ тэндэхи түмэр замай захиргаан мэдээсэнэ. Һаяшаг харгы дээрэнь нэгэ үлэгшэн арсаланай һууһан дээрэһээ поезд зогсохо баатай болоо һэн. Тэрэ гурбан түлгэдэйнгөө шугы сооһоо гаража, харгы хүндэлэн үнгэрхыень хүлеэжэ һууһан байба. Тэдэнэйнгээл харгы дээгүүр үнгэрхэдэ, үлэгшэн арсалан хойноһоонь галдижа, поезд замаа үргэлжэлүүлхэ аргатай болоо.

П. ДЫШЛЮК,
(ТАСС-ай корр.).

БЭШЭЖЭ ҺУРАЖА БАЙНАБДИ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото-этюд.

БАЙГАЛАЙ САЗААН АМТАТАЙ

УЛААН-ҮДЭ хотымнай эдеэ хоолой магазинуудай таг, витринэ дээгүүр мүнгэлиг сагаан хашарһатай, һаяхан барижа хүргэһэн томо загаһад табяатай байдаг болонхой.

— Энэмнай ямар загаһан гээшэб?—гэжэ олохон хүнүүд һонюушархан асууна.

— Байгалай сазаан,— гэжэ наймаалагша басагач илдамханаар харюусан. — Амтатай загаһан.

— Һэ, дала наһа хүрэтэрөө эндэ иимэ загуу хараагүй бэлэйб, саш. Ямар,... сазаан гэныш?—гэжэ тэндэ байһан хүгшэн гайханнгаар лаблан, нюдэнэйнгөө шэл аршажа байжа, шагаан харана.

Төөдэйн урда байһан хүн нэгэ томо сазаан шэгнүүр дээрэ табихыень наймаалагшада дурадхаба.

—Найман килограмм.

— Энэш ямар гайхаштай юм, аяар найман килограмм гэнэ гү?—гэжэ мүнөөхи хүгшэн хажуудахи хүнэйнгөө нюур өөдэ шэртэн хараад абана.

Эдэ хүнүүдэй гайхаханьшье зүб. Урдань сазаан загаһан манай Буряад ороной уһа гол, нуур сөөрэмдэ, Байгал далайдамнайшье байдаггүй бэлэй. Мүнөө иимэ мүнгэлиг хашарһатай, үзэгдөөгүй томо загаһанай наймаанда гарахада, тииһээ тиитэр тэрэниие «Байгалай сазаан» гэжэ нэрлэхэдэнь һонирхолтой байнгүй яахаб.

Хорёод жэлэй саада тээ, 1944 ондо Байгалай загаһа үсхэбэрилгын управлениин хүдэлмэрилэгшэд Хабаровска хизаарһаа Амар мүрэнэй сазаанииe асаржа, Буряадай уһа голнуудта, Байгалай Посольскын тохойдо табиһан юм. Тэрээнһээ хойшо сазаан загаһан республикымнай бусад уһа голнуудта хэдэн удаа табигдаа. Тэжээлээр элбэг, сэбэр тунгалаг, нам гүн уһатай Посольскын тохой Амарай «нүүдэлшэдтэ» тоншье таагай зохид байгаа. Сазаан удангүй томо боложо, олоор үдэжэ эхилээ. Тэрэниие олошоруулхын тулада сазаан загаһа агнуурилга хориможологдоһон. «Нүүдэлшэдэй» хэр зэргэ «нютагжажа» байһаниие Эрхүүгэй гүрэнэй университедэй научна хүдэлмэрилэгшэд ходо шалган, эзэн ёһоор хамгаалжа байгаа.

МҮНӨӨ ЖЭЛ Байгалай загаһа үсхэбэрилгын управлени сазаан загаһа губшахыень «Байгал» колхозой загаһашадта зүбшөөл үгөө һэн.

Григорий Иванович Кыштымов, Кирилл Иванович Коковин гэгшэдэй толгойлдог загаһашадай бригаданууд январиин 8-най үдэр далайда губшуур табяа. Тиихэдэ Коковиной бригада нэгэ губшалгаар 28 центнер, Кыштымовэй табиһан губшуурта хоёр зуу шахуу сазаан ороо. Баригдаһан жэжэ сазаануудые загаһашад гэдэргэнь уһанда табина.

Загаһашадай эдэ бригада 123 центнер шэлэгдэмэл томо сазаануудые гүрэндэ тушааба. Тэдэнэй дунда 8 килограмм шэгнүүртэй сазаан олон байгаа.

— Һайхан загууд олоор ерожо эхилээ! Һайн байна! —гэлсэн, загаһашад олзобориһоо бусахадаа, шэнэ үүлтэрэй загаһа үсхэбэрилэгшэдтэ һайн һанажа ябаа.

Байгалай загаһа үсхэбэрилэгшэд Буряад ороной уһа сөөрэмүүдтэ гансал сазаануудые бэшэ, харин бусад элдэб түрэлэй загаһа асаржа табинхай.

Жэшээлхэдэ, Галуута нуур, Ехэ Яруна, Окуново, Котокель нуурнуудта—лещ; Гүндэ, Сурхайта, Бага-Яруна нуурнуудта — Ураалай рипус, Карелиин судак; Сэлэнгэ мүрэндэ—Енисейн стерлядь загаһан һайн таарража үдөө.

Загаһа үсхэбэрилэгшэд нютагайнгаа загаһа бусад республика, хизаарнуудта эльгээнэ. Байгалаймнай суута омолиин жараахай Большереченскэ загаһанай заводто үсхэбэрилэгдөөд, Эрхүүгэй, Братскын хэмэл сөөрэмүүдтэ, Ладогай нуурта, Казахстанай уһа голнуудта эльгээгдээд, үсхэбэрилэгдэжэ байна.

Байгал далайда шудхадаг хүйтэн уһатай, түргэн урасхалта голнуудаар байрладаг, хурдан зээрэг хадари Чехословакиин гол горход, нуур сөөрэмүүдтэ «нютагжуулагдахаар» абаашатданхай. Байгал далайда үдэдэг хилмэ загаһан мүнөө Горьковско областиин, Ладогай уһа сөөрэмүүдтэ абаашагдажа табигдаа.

Элдэб түрэлэй загаһа ондоо тээ абаашажа үсхэбэрилхэ гээшэ нилээд хүшэр хүдэлмэри юм. Энэ хүдэлмэри эрдэм ухаанай эшэ онолоор, болгоомжотой зохидоор ябуулагдаха зэргэтэй. Тиимэһээ ондоо тээһээ асараадаһан загаһа нютагай эрхэ байдалда тааруулан үсхэбэрилхэ тусхай станци Байгалай загаһа үсхэбэрилгын управлениин дэргэдэ байгуулагдаа. Энэ станци Зүүн Сибирьтэ элдэб түрэлэй загаһа үсхэбэрилхэ үүргэтэй.

Загаһа үсхэбэрилэгшэдэй хэһэн хүдэлмэриин үрэ дүн Байгалай сазааниие олзоборилдог болоһоор гэршэлэгдэнэ. Ондоо тээһээ асарагдажа үсхэбэрилэгдэһэн элдэб түрэлэй бусад загаһанай элбэг ехээр олзоборилогдодог болохо сагынь холо бэшэ.

Амта һайтай элдэб янзын загаһад арад зонноймнай эдеэ хоолой хэрэглэмжые улам элбэг дэлбэг болгоно.

О. СЕРОВА.

ПРАВДА БУРЯТИИ — *Мүнөөдэрэй номерто:*

Нэгэдхи хуудаһанда: Совет наука, техникын гайхамшагта туйлалта тухай—«Һара-9» гэжэ станциин Һара дээрэ буулгагдаһан тухай мэдээсэл; «Тракторна бригаданууд бэеэ дааһан байха ёһотой» гэһэн түрүү бэшэг; «КПСС-эй съездые угтуулан» гэһэн гаршаг доро баярта мэдээсэлнүүд; ороной һонинууд тухай ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна организацинуудһаа ерэһэн бэшэгүүд» гэһэн гаршаг доро Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой коммунистнүүдай «Сагай эрилтэ иимэ» гэһэн гаршагтай бэшэг; Хяагтын совхозой хүдөө бэшэгшэдэй шалгалта хэһэн материалнууд «Хонишон ямар гомдолтойб...» гэһэн гаршаг доро толилогдоо.

Гурбадахи хуудаһанда: В. Галкинай «Клуб. Тэрэниие яажа шэмэглэхэб?» гэһэн корреспонденци; хилын саанахи һонинууд; АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: газетын корреспондентын И. К. Калашниковтай—республикын уран зохёолшодой союзай правлениин харюусалгата секретарьтай хэһэн хөөрэлдөөн «Маршада ябаһан уран зохёол» гэһэн гаршаг доро толилогдоо. Энэ хуудаһанда мүн Е. Голубевой «Тэрэниие балтынбаатар» гэжэ нэрлэһэн очерк, элдэб һонинууд; соносхолнууд бии.

Сагай уларил

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай сагай уларил иимэ байхаар хүлеэгдэнэ: зарим газарнуудаар саһан орожо, үүлэтэй байха. Холын хойто аймагуудаар лэ саһан орохогүй. Зүүн урдаһаа бага зэргээр һалхилха. Хойто аймагуудта 24—26, бэшэндэ 15—20, Улаан-Үдэдэ һүниндөө 25—27, үдэртөө 15—17 градус хүйтэн болохо.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный —48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни —40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03411. Зак. № 140.